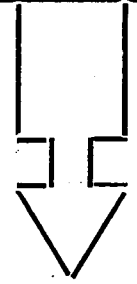

80172/6

VIATA INDUSTRIALA IPARI ÉLET

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

TECHNICA

INTREPRINDERE DE APADUCT ȘI ELECTRICA
VIZVEZETÉK- ÉS VILLANYSZERELÉSI VÁLLALAT
BOBINAREA MOTOARELOR - MOTOR TEKERCSELES

CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 36

CASA GRAFICA

DEPOZIT DE MAȘINI ȘI DE ARTICOLE GRAFICE

CLUJ

STR. MEMORANDULUI 10.
TELEFON 24-78.

Cel mai bun
și cel mai sigur organ de publici-
tate al tuturor fabricanților, comer-
cianților și meseriașilor e revista

VIA INDUSTRIALA IPARI ELET

ugy a gyárosnak, mint a keres-
kedőnek és iparosnak egyaránt a
legjobb és legbiztosabb
hirdetési organuma

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLET

REVISTA LUNARĂ PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEOR INDUSTRIALE
 ÁLTALÁNOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGÁLÓ KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industrii... 120.—
 Pentru orice societăți,
 bănci, mari întreprinderi,
 pe un an ..... 1000.—
 Exemplarul ..... Lei 10.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KŐRÖSI ÁRPÁD
 felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Iparosoknak 1 évre ..... 120.—
 Bankok, részvénytársasá-
 gok, gyárak és nagykeres-
 kedőknek ..... 1000.—
 Egyes szám ára ..... 10 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

Trimitem salutări

Üdvözetünket küldjük

clasei meșteșugărești, cu vechi tradiții istorice, a orașului Brașov, conducătorilor lor și d.-lui Beniamin Szabó, deputat, pentru munca altruistă și desinteresată, pe care o duc în interesul micilor industrii. Le dorim putere și perseverență pentru a putea îndeplini munca lor de reorganizare a micilor industrii.

Constatăm cu mare părere de bine, că după lungi băjbări prin obscuritate se ivește pe ici colea câte o mică flacăra, care, chiar dacă numai momentan, dar arată acea cale, care va trebui urmată. Apariția acestor mici făcle înseamnă zorile unei noi vieti, când după lungi ani de noapte și întuneric, clasa meseriașilor va reuși însfârșit să se trezească din somn și va începe munca sa de eliberare.

Salutăm cu mare satisfacție această inițiativă căci programul nostru coincide pe deantregul cu al lor și le dorim ca tot ce noi am putut duce în parte pe calea realizării, să le reușească și lor și ca sfârșirile lor să fie încoronate de succes. Nimic nu dovedește mai bine, că meseriașii s'au decis în sfârșit să intre în acțiune, decât tocmai aceste mișcări din ce în ce mai largi. Sperăm că nu vor refuza, deci mâna frățescă care li se întinde și nu vor suferi ca valorile pericolului final să-i innee.

Zidurile vechi, imbibate de tradițiile patriarhale, ne evocă timpul vechilor corporații meșteșugărești. Câte un document vechi incrustat pe pergament îngălbenit de vreme, câte o ladă veche, în care se păstrează documentele corporației, toate contribuie la evocarea acelei atmosfere, pe care o deșteaptă contemplarea trecutului. Acea morală, acea superioritate a vieții publice, colaborarea frățescă a meseriașilor de orice naționalitate, cari au penetrat vremurile din trecut, toate acestea ne stau în față ca exemple demne de urmat.

Noi suntem pe deplin convinși despre reușita inițiativelor fraților noștri din Brașov. Trebuie să învingă, deoarece în caz contrar micii industriași din Brașov s'ar desminși pe sine înșiși și tradițiile strămoșilor lor

Brassó város történelmi tradíciókon nyugvó iparos társadalmának, fáradhatatlan buzgalommal dolgozó vezetőségének és Szabó Béni szücsmester, országgyűlési képviselőnek, a kisiparosság érdekében kifejtett önzetlen tevékenységéért. Erőt és kitartást kívánunk a kisiparos osztály ujjaszervezésének munkájához.

Örömmel tapasztaljuk, hogy hosszú éveken keresztül való sötétben bolyongás után, itt is, ott is fáklyák csillanak meg, melyek ha pillanatnyilag is, rávilágítanak arra a helyes utra, amelyen a kisiparosságnak elindulnia és haladnia kell. Ezek a fáklyacsillanások egy új élet hajnalodását jelentik, amikor az éjszakában járó iparos társadalom egyszerre megébredve, a cselekvés mezejére lép.

Kétszeres örömmel kell üdvözlöjünk a megmozdulást, mert programunkat teljes egészében felőleli s kívánjuk, hogy amit mi már részben a megvalósulás útjára tereltünk, vállalkozásukat ott is siker koronázza. Misem igazolja jobban, mint ezek a széles körben történő megmozdulások azt, hogy a kisiparosság végső elkeseredésében tettekre határozta el magát. Reméljük, hogy a feléje nyújtott segítő kezett igyekszik megragadni s nem hagyja, hogy a végveszedelem hullámai összecsapjanak feje fölé.

Brassó város avult, évszázadok hagyományaitól átítatott falai, önkéntelenül eszünkbe juttatják, felidéznek a múlt homályából a nemes céhek dicső korát. Egy-egy elsárgult pergament okmány, egy-egy remekbe készült céhláda, egy-egy halhatatlan céhmester emlékköve mind, mind hozzájárulnak ahhoz a magasztos érzéshez, amelyet a múlt szemlélete okoz. Az a szilárd erkölcs, a közélet fensőbbisége, a különböző fajtájú népek együttműködése, amely a régi céhrendszert betöltötte, intőpéldaként szívárog a múlt ködén át.

Mi rendíthetetlenül bizunk brassói testvéreink kezdeményezésének sikerében. Győzniök kell, mert különben Brassó város iparossága megtagadná önmagát és tradícióit.

Bár messze állunk még attól, hogy visszaállit-

Cu toate că în prezent nu suntem în situația să reclădim acea măreață cetate, în care toți meseriașii de orice naționalitate au avut existența asigurată, vom continua să luptăm cu îndârjire și să sădim semințele ideii de fraternitate, cari în sfârșit vor găsi odată terenul prielnic pentru încolțire și vor da roade spre mare mulțumire a tuturor.

Aducem ca exemplu demn de toată laudă și care merită să fie urmat de toți meseriașii țării, exemplul fraților noștri din Brașov, cari s'au înfrățit într-o colaborare pătrunsă de iubire și de sentimentul frățietății. Dorim din tot sufletul ca meseriașii români, unguri și sași din Brașov să-și dea seama despre faptul că numai o solidarizare frațească a lor va aduce rezultate mulțumitoare. Dorim că acești meseriași să întrefină și să păstrează cu grije focul legăturilor economice și culturale dintre meseriașii celor trei națiuni.

COMUNICĂRILE CAMEREI DE MUNCA

Legea pentru pregătirea profesională și complectarea meseriilor a fost modificată prin decretul regal 2687/1937 dat în 15 Iunie. În conformitate cu acest decret s'au creat următoarele noi categorii de meserii: rafinar, arămar, curelar, fochist pt. elevator, fierar de beton armat, firme luminoase, mecanic pt. elevator, radiofonist, spălător-călcători topitor (mineur neferoase.) Toți acei ce vor să profeseze aceste meseri, trebuie să-și schimbe numaidecât cărțile de meșter. Preschimbarea cărților se va face după formalitățile obișnuite. Intrucât un meseriaș n'ar respecta aceste prevederi, acesta va suferi penalitățile prescrise de lege: amendă în bani dela 1000 până la 10.000 lei.

MUNKAKAMARA KÖZLEMÉNYEI

Legea pentru pregătirea profesională și complectarea meseriilor értelmében kategorizált iparágakhoz június 25-én kelt 2687/1937 számú királyi dekrétummal új iparágak adódnak u. n.: rafinar-finomító, arámar-rézműves, curelar-szijgyártó, fochist pt. elevator-elevator fűtő, fierar-beton armat-vasbetonozó, firme luminoase-világító firmák, mecanic pt. elevator-elevator mechanikus, radiofonist-rádiófonista, spáletor călcător-mosó és vasaló, topitor (mineur neferoase) kohász. Mindazok, akik az említett iparágakat továbbra is folytatni akarják, kötelezve vannak messterkönyveik becserélésére. A könyvek becserélése a régi formások szerint történik. Amennyiben az említett iparágakat folytató iparosok a fenti feltételeknek eleget nem tesznek, úgy 1000—10.000 lei pénzbüntetésben részesülnek.

LICITAȚII

Primăria Cristian Brașov va ține licitație publică în ziua de 7 August pentru aprovizionare cu material tehnic.

Primăria Gheorgheni va ține licitație în ziua de 27 Iulie pentru lucrări de pavaj, în valoare de circa 75.000 lei.

Primăria Salonta va ține licitație în ziua de 29 Iulie pentru aprovizionare cu 300.000 kgr. lemne de foc cl. I. și 300.000 kgr. lemne de foc cl. II. esența fag tăetura de 2 ani.

Primăria Lugoj va ține licitație în ziua de 21 Iulie pentru construirea unui pod de beton peste Timiș în valoare de circa 6.970.000 lei.

Primăria Arad va ține licitație în ziua de 27 Iulie pentru aprovizionare cu 82.000 buc. cuburi de granit, 50 vagoane de bolovani și 60 metri cubi de pietriș, necesari pentru pavarea aeroportului.

Primăria Municipiului Brașov va ține licitație publică în ziua de 5 August pentru clădirea localului unei școli primare. Valoarea aproximativă a lucrărilor e de 3.200.000 lei.

suk azt az erős sziklavárat, amely mögött nemzeti-ségi különbség nélkül minden iparos megélhetést jólétet tudott biztosítani magának. még a közelmúltban is, fáradhatatlanul hintjük ezután is szét a testvéries egyetértés eszméinek magvait, amelyek jó talajra találva végül is megtermik gyümölcszeit.

Az ország különböző nemzetiségű iparosai elé ragyogó példaként állítjuk a brassói román, magyar és szász kisiparosságnak szeretetteljes együttműködését. Azt óhajtjuk, hogy a kisiparos osztály első legyen, amely a három itt élő nemzet egymásrataltságát meglátva, a gyűlölködés helyett testvéri összefogással ápolja az egymásközötti gazdasági és kulturális kapcsolatokat.

A gyűlölködések és széthuzások által emelt korlátokat le kell rombolni s egy jobb iparos-jövő reményében kéz a kézben, egy uton kell halladjanak az ország különböző nemzetiségű iparosai.

Primăria Tolvadia Timiș Torontal ține licitație publică în ziua de 30 Iulie pentru lucrări de construcție în valoare de 3.400.000 lei.

Primăria Sibiu va ține licitație în ziua de 18 August pentru lucrări de construcție în valoare de 5.500.000 lei.

ÁRLEJTÉSEK

Cristian (Brassó megye) község augusztus 7-én árlejtést tart műszaki anyagok szállítására.

A gheorgheni primăria július 27-én aszfaltozási munkálatokra hirdet árlejtést, melynek hozzávetőleges értéke 75.000 lei.

A salontai városháza július 29-én tart árlejtést 300.000 kgr. I. ső osztályu tűzifa és 300.000 kg. II. osztályu kétéves vágásu tölgyfa szállítására.

Lugos városa betonhid építésére tart július 21-én árlejtést; az előirányzott összeg 8.970.000 lej.

Arad városa július 27-én 82.000 drb. gránitkocka, 50 vagon nyerskő és 60 köbméter kavics beszerzésére irt ki árlejtést.

Brassó város augusztus 5-én nyilvános árlejtést tart a derestyai uton építendő elemi iskola munkálatainak vállalatbaadása céljából. A munkálatok értéke az előirányzat szerint kb. 3.200.000 lej.

Tolvadia község (Timiș Torontal megye) nyilvános árlejtést tart július 30-án építkezési munkálatok vállalatbaadása céljából. Az előirányzat 3.400.000 lei.

Sibiu város augusztus 18-án tart nyilvános árlejtést építkezési munkálatok vállalatbaadása céljából. Az előirányzat 5.500.000 lei.

Problemele profesionale și economice ale meseriașilor trebuie rezolvate prin înființare de sindicate

Apărarea fructuoasă a intereselor profesionale poate fi realizată cel mai bine prin sindicate, după cum se poate vedea și din experiențele trecutului. Odinioară, când mecanismul economic al lumii întregi funcționa în mod impecabil, meseriașii n'au simțit nevoia sindicatelor economice, iar puținele organizații de acest fel, cari existau înainte de războiu, aveau mai mult importanță profesională, decât economică.

Războiul însă nu s'a mulțumit cu sacrificiile umane, nu i-au fost de ajuns milioanele de eroi tineri, ci a răsturnat și toată organizația economică de dinaintea războiului, provocând răni adânci, care n'au putut fi vindecate nici până azi cu toate ostenelele conducătorilor.

Meseriași s'au trezit la conștiință în primii ani ai crizei economice. Chiar și în țările, cari au fost numai puțin atinse de criză, organizațiile profesionale au îmbrăcat brusc caracterul economic, iar azi aceste sindicate funcționează în toată Europa în modul cel mai satisfăcător.

Meseriașii țării se ocupă în ultimul timp tot mai intens cu ideea sindicală, deaceia credem că vom face un serviciu meseriașilor publicând mai jos modalitățile și condițiile de înființare ale sindicatelor:

Cum se înființează un sindicat?

Condițiunile de înființare și de funcționare a sindicatelor de branșă sunt cuprinse în legea din 1921 referitoare la sindicate și în cea din 1924 referitoare la persoanele juridice.

În conformitate cu legea sindicatelor de branșă orice persoane, cari exercită aceeași profesiune, sau profesioni similare pot alcătui un sindicat profesional.

Adunarea de constituire poate fi convocată de oricine. În localitățile, unde e stare de asediu, e nevoie și pentru adunările de acest fel, autorizația corpului de armată.

E bine ca înainte de convocarea adunării de constituire să se țină o adunare anticipativă, cu ocazia căreia să se designeze un comitet chemat a pregăti adunarea constitutivă.

Regulamentul oricărui sindicat trebuie să cuprindă următoarele:

- a) Denumirea sindicatului,
- b) Sediul sindicatului (eventual și sucursalele sale),
- c) Scopul sindicatului,
- d) Capitalul inițial, sau acele surse de venit, prin cari scopul propus va putea fi realizat cel puțin în parte, modul de achiziție al acestor sume,
- e) Condițiile de acceptare și de excludere a membrilor,
- f) Drepturile și îndatoririle membrilor,
- g) Modalitățile de alegere a conducerei și termenul de funcționare al unui comitet de conducere (maximum 4 ani),
- h) Compoziția, convocarea, capacitatea și modalitățile de hotărâre a adunării generale,
- i) Compoziția și modalitățile de decizie ale consiliului comitetului de conducere care constă din cel puțin 3 membrii. Membru în comitetul de conducere poate fi orice membru, care e cetățean român, în posesiunea tuturor drepturilor sale și dacă a exercitat profesiunea timp de cel puțin un an,
- j) Condițiunile de schimbare a regulamentului și dispozițiuni referitoare la încetarea și la bunurile sindicatului.

Regulamentul nu poate conține dispozițiuni contrarii legilor și regulamentelor în vigoare.

Regulamentul trebuie aprobat de cel puțin 10 membrii, cari vor semna și actul de constituire al sindicatului.

La adunarea de constituire se va alege un președinte, care va fi membrul prezent cel mai în vârstă. Procesul verbal va putea fi dresat de oricine, însă la sfârșitul ședinței doi membrii vor trebui să verifice procesul verbal. La ședință va trebuie să participe și un notar public, care va verifica procesul verbal și copiile acesteia.

Inregistrarea sindicatului.

În vederea recunoașterii și a înregistrării sindicatului, se va înainta o cerere la Judecătoria de Ocol. Această cerere va putea fi înaintată de oricare dintre membrii.

Acești membrii vor fi designați prin actul de constituire.

Se vor anexa la cerere:

- a) Originalul și două copii ale actului de constituire,
- b) Originalul procesului verbal cu două copii, iar în caz că cererea va fi înaintată de o terță persoană, se va anexa și procura acesteia, în original.
- c) Numele, domiciliul, naționalitatea și profesiunea membrilor comitetului de conducere.
- d) Un tablou, care va cuprinde numele, locuința și profesiunea tuturor membrilor.

Judecătoria de Ocol se va putea înainta apel la Tribunal în termen de 20 de zile.

Dobândirea personalității juridice.

Înainte de introducerea legii din 1924, referitoare la persoanele juridice, sindicatul devenea persoană juridică deindată ce Judecătoria îi dădea autorizația de funcționare și era înregistrată. Însă legea din 1924 prescrie 20 de inițiatori. Astfel un sindicat, inițiat de zece persoane, care a primit aprobarea Judecătoriei, nu va deveni persoana juridică, decât după ce Tribunalul va aduce o decizie favorabilă. Dacă un sindicat ia ființă cu 20 de membrii, cererea de aprobare va fi înaintată de dreptul Tribunalului, care urmează să-i acorde atât autorizația de funcționare, cât și personalitatea juridică. Tribunalul se va ocupa cu cererea în cadrul unei ședințe ordinare.

Cererea adrestată Tribunalului trebuie să conțină următoarele:

- a) Denumirea sindicatului,
- b) Scopul sindicatului,
- c) Sediul și sucursalele sindicatului,
- d) Numele, domiciliul, naționalitatea și profesiunea membrilor comitetului de conducere.
- e) Actul constitutiv și data actului de constituire.

Cererea trebuie înaintată de conducători, membrii fondatori, sau cel puțin de 7 membrii ordinari.

Se vor anexa:

- a) O copie a actului de constituire,
- b) O copie a regulamentului,
- c) O copie a procesului verbal dresat la adunarea de constituire.

Pentru apărarea juridică a sindicatului în fața forurilor judecătorești e bine să se recurgă la un avocat.

Ipari szindikátusok alakításával kell kiküszöbölni a szakmai és gazdasági sérelmeket

A szakmai érdekeltek hathatós gazdasági védelme az eddigi gyakorlatok utmutatásai alapján legjobban szindikátusokon keresztül érhető el. A múltban, midőn a gazdasági élet vérkeringése az egész világon kifogástalanul működött, főleg az iparosok nem érezték szükségét a gazdasági szindikátusoknak s az a kevés ilyen természetű alakulat, amely már a békeidőben is működött, inkább szakmai, mint gazdasági jelentőséggel bírt.

A gazdasági összeomlás első éveiben kezdtek először öntudatra ébredni az iparosok. Azokban az államokban is, ahol csak átvonult a válság szele, átmenetileg éreztetve hatását, a szakmai alakulatok gyors egymásutánban tértek át a gazdasági szindikátusi jellegre s ma már szinte egész Európában ezen jól bevált rendszer keretén belül működnek.

Nálunk a szindikátusi élet, még csak gyerekcipőit tapossa. Az ipar-területek megszüntetése folytán előállott kényszerhelyzet az iparosokat a szindikátusi élet felé terelte, azonban ezeknek az alakulatoknak nagyrésze még nem is kezdhetette meg hivatásszerűen működését, mert a munka eredményességét eddig lépten-nyomon a személyi torzsalakodások akadályozták.

Eredményes szindikátusi életet csak az egyszerűen keresztül lehet elképzelni. Minden egyes szakmai csoport, bár független alakulatot képez, önfegyelméleten együtt kell haladjon a többi hasonló egyesületekkel, mert csak így felelhet meg hivatásának s csak így használhat az iparosságnak.

Az ország iparosai az utóbbi időben komolyabb formában foglalkoznak a szakmai szindikátusok megalakításával s így az iparos érdekeknek vélünk eleget tenni, midőn az alábbiakban közöljük az egyes szindikátusok megalakításának módjait és feltételeit.

Hogyan alakul meg a szindikátus ?

A szakmai szindikátusok megalakulását és működésüknek feltételeit az 1921-es szindikátusokra, valamint a későbbi 1924-es jogi

személyiségekre vonatkozó törvény szabályozza.

A szakmai szindikátusokra vonatkozó törvény értelmében, bármely személy, aki ugyanazon, vagy hasonló szakmát folytat, tagja lehet a szindikátusnak.

Az alakuló közgyűlést bárki összehívhatja. Azokon a területeken, ahol ostromállapot van, a gyűlés megtartásához a hadtestparancsnokság engedélye is szükséges.

Az alakuló közgyűlés összehívása előtt célszerű egy előzetes gyűlés megtartása, amelyen jelöljünk ki egy bizottságot az alapszabály és az alakuló közgyűlés előkészítésére.

Az alapszabálynak a szindikátusi törvény értelmében tartalmaznia kell a következő pontokat :

- a) A szindikátus neve.
- b) A szindikátus székhelye (Esetleg a fiókok neve és helye.)
- c) A szindikátus célja.
- d) Kezdő tőke, vagy azon jövődelmi források, melyek által a cél legalább részben elérhető, ezeknek összegyűjtési módja.
- e) A tagok felvételére és kizárására vonatkozó feltételek.
- f) A tagok jogai és kötelességei.
- g) A vezetőség megválasztása és működési idejének meghatározása, amely maximum 4 év lehet.
- h) A közgyűlés összetétele, összehívása, határozatképessége és határozási módja.

i) A vezetőségi ülés összetétele, határozási módja. A vezetőség legalább 3 tagból áll. A vezetőség tagja lehet minden szindikátus tag, román állampolgár, jogainak teljes birtokában, ha 1 éves szakmai gyakorlata van.

j) Az alapszabály módosításának feltételei és diszpozíciók a szindikátus megszűnésére, a vagyona vonatkozólag.

Az alapszabály nem tartalmazhat törvény vagy közrend ellenes intézkedéseket.

Az alapszabályt legalább 10 tag kell elfogadja, akik az alapító okmányt aláírják.

Az alakuló közgyűlésen korelnök választandó. A jegyzőkönyvet bárki vezetheti s a gyűlés végén hitelesítésére 2 tag kéretik fel.

A gyűlésre közjegyzőt kell hívni,

aki a jegyzőkönyvet s ezek másolatait hitelesíti.

A szindikátus elismerése

A szindikátus elismerése és beírása céljából kérés nyújtandó be az illetékes járásbíróshoz. A kérést a vezetőség vagy a közgyűlés által megbízott s az alapító okmányban feltüntetett, bármely személy benyújthatja.

Mellékelendő :

- a) Az alapszabály eredetije és 2 másolat.
- b) A jegyzőkönyv eredetije 2 másolattal. Ha meghatalmazott nyújtja be a kérést, a meghatalmazási irat eredetije.
- c) A vezetőség tagjainak neve, lakhelye, nemzetisége és foglalkozása.
- d) Az alapító tagok teljes címének és foglalkozásának kimutatása.

A kérés felől a járásbíróshoz gyorsított eljárással dönt. A végzés 20 napon belül a törvényszékhez fellebbezhető.

A jogi személyiség elnyerése

Az 1924-es jogi személyiségekre vonatkozó törvény a jogi személyiség elnyerésének feltételeként 20 kezdő tagot ír elő. Ilyenformán a helyzet az, hogy a 10 taggal induló szindikátus, bár működési jogot kap a járásbíróshoz végzésével, jogi személyiséget nem nyer.

Ha a szindikátus legalább 20 taggal indul, a járásbírósi eljárás mellőzésével, a jogi személyiség elnyerése érdekében, törvényszék elé kell terjeszteni a kérést. A törvényszék rendes tárgyaláson foglalkozik a kéréssel.

A törvényszék elé terjesztendő kérésnek tartalmaznia kell :

- a) A szindikátus nevét.
- b) A szindikátus célját.
- c) A szindikátus székhelye és fiókjai.
- d) A vezetőségi tagok neve lakhelye, nemzetisége és foglalkozása.
- e) Az alapító okmány és az alapszabály keltezése.

A kérést a vezetőség, az alapító tagok, vagy legalább 7 rendes tag kell benyújtsa.

Mellékelendő :

- a) Az alapító okmány egy másolata.
- b) Az alapszabály másolata.
- c) Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvének másodpéldánya.

A szindikátus érdekeinek törvényszék előtti védelmével tanácsos ügyvédet megbízni.

Camera de muncă strânge date referitoare la starea socială a clasei muncitoare

Monografia va contrazice, pe cât se crede, constatările raporturilor oficiale de până acum

Camera de Muncă din Cluj strânge date referitoare la situația socială a muncitorilor, meseriașilor și angajaților particulari din cele șase județe, ce-i aparțin, cu scopul redactării unei monografii. Această muncă, chiar dacă nu-i va îmbrățișa pe toți muncitorii din acest ținut întins, în orice caz este o activitate demnă de toată laudă, căci dacă datele vor fi date publicității în întregimea lor, în curând vom fi în stare să ne convingem de ravagiile, pe cari le-au făcut lipsa de muncă în rândurile micilor industriași și șomajul în rândurile muncitorilor.

Cercurile noastre oficiale au obiceiul să prezinte lunți rapoarte despre progresul realizat de marile întreprinderi industriale și comerciale, susținând că acest progres înseamnă propășirea întregii economii naționale. Dar acum vor avea ocazia să se convingă din monografia, pe care o pregătește Camera de Muncă, despre faptul că timp ce marea industrie prosperează micii industriași și muncitorii se află într-o stare deplorabilă, căci lipsesc posibilitățile de muncă. Acest fenomen influențează în mod foarte dăunător situația economică a țării, deoarece azi deja putem spune că marea majoritate a șomerilor se recrutează din rândurile meseriașilor. Această constatare e indubitabilă, căci toată lumea știe că marea industrie prosperă nu-și concediază muncitorii, căci are nevoie de ei, ci din contra majorează mereu numărul acestora. În schimb meseriașii își angajează muncitorii numai pentru timpul cât ține munca. Din cauza aceasta nu trebuie să se neglijeze soarta meseriașilor țării, căci marea industrie chiar dacă-și majorează numărul muncitorilor, aceștia se vor recruta dintre muncitorii necalificați, pe când meseriașii vor angaja muncitori cu pregătire de specialitate. Deci meseriașii și muncitorii specializați sunt un factor foarte principal în privința majorării capacității de consumație. Monografia nu va accentua însă numai aceste împrejurări sinistre ci se va extinde

și asupra acelor, cari se referă la condițiunile de traiu ale meseriașilor muncitorilor și angajaților. Vor studia apoi și efectele dăunătoare ale impunerii și percepției injuste a impozitelor. Câți meseriași nu-și pot lua în chirie locuințe căci au un venit atât de minimal, încât de-abia își pot lua în chirie numai un singur local, care le servește apoi de atelier, de dormitor, bucătărie și cameră de zi, dar în acelaș timp sunt obligați să plătească enorme impozite, căci nu enimeni,

care să-i vină în ajutor și să-i aranjeze situația la fisc? Câți meseriași își pot cumpăra câte un costum nou numai odată la 3-4 ani sau meseriași, cari nu-și pot cumpăra nici cele mai necesare unelte? Și în privința aceasta ar fi nevoie de o rezolvare cât mai rapidă. Această sarcină grea a trecut acum dela corporațiile industriale asupra Camerelor de Muncă.

Nu putem s'o luăm înaintea Camerei de Muncă, cu atât mai vârtos că suntem convingși că monografia în pregătire a Camerei de Muncă numai atunci va avea efecte sociale mai serioase, dacă va desvălui situația reală a meseriașilor și muncitorilor. Așteptăm cu nerăbdare apariția monografiei, pentru a ne putea ocupa cu ea mai amănunțit.

Arpad Körösi

Referat despre congresul din București al Uniunii Generale a Micilor Industriași

Uniunea Micilor Industriași a convocat pe ziua de 7 Iulie un congres în Capitală. La acest congres au luat parte nu numai delegații organizațiilor provinciale, dar au fost invitați și reprezentanții Camerelor de Muncă. Organizațiile provinciale și-au trimis delegații, însă mai ales organizația din Ardeal a fost reprezentată prin mulți delegați, deoarece doleanțele mesetugărești sunt cele mai acute în această provincie.

Ca primul punct al ordinii de zi au rolat urcările nemotivate ale impozitelor. Impozitele unor mici industriași au fost urcate cu două, trei sute %, iar apelurile n'au adus rezultatul dorit. Organizațiile meseriașilor au rugat Ministerul de Finanțe să avizeze administrațiile financiare să manifeste mai multă indulgență la impunerile micilor industriași, însă nici această adresă n'a adus nici o schimbare, căci doleanțele n'au fost sistate nici de circulara Ministerului. Adunarea generală a decis să trimită delegație la Ministerul de Finanțe, care să prezinte un memoriu, cuprinzând doleanțele meseriașilor.

Al doilea punct nu mai puțin important al ordinii de zi a fost chestiunea registrelor. Oratorii au schițat acea funestă situație, care ar putea fi provocată de obligarea

meseriașilor să țină registre. Contabilitatea preinde vaste studii, iar meseriașii nu cunosc deloc această materie, deci ar fi nevoiți să angajeze contabili, cari să le țină registrele.

Senatorul Samoilă, care a participat la congres, a declarat că centrala organizației precum și organizațiile provinciale au făcut demersurile necesare, în urma cărora dispozițiunile referitoare la ținerea de registre au fost suspendate până la data de 15 Septembrie. Deocamdată însă nu se poate ști, dacă la această dată se va acorda o nouă amânare, sau se va anula complet dispozițiunea referitoare la obligarea meseriașilor de a ține registre. La propunerea dl. senator Samoilă, congresul a decis să protesteze și împotriva acestei doleanțe în memoriul, care se va înainta Ministerului.

Punctul culminant al ședinței a fost furtuna, pe care a deslănțuit-o dezbateră nouii legi a meseriilor. S'a adus ca exemplu cazul unui mecanic din Focșani, care a fost împiedecat de oficialități să repara o mașină de treerat. După mai multe discursuri înfierbântate, dl. senator Samoilă a declarat că toate interpretările greșite și doleanțele din jurul legii meseriilor, izvoresc din faptul că tabloul ane-

xat legii a fost pregătit de persoane, cari nu cunosc diferitele meserii, deaceia se impune o cât mai urgentă revizuire a categorisirilor. În privința aceasta organizația din Cluj a făcut o propunere acceptabilă, pe baza căreia dl. senator a și făcut demersurile necesare, în urma cărora dl. Ministru a promis că în decursul lunii Iulie va numi o comisie, la care vor participa și conducătorii organizațiilor meseriașilor, care comisie va revizui categorisirea, care a cauzat atâtea doleanțe.

Dintre participanții congresului un număr de 50 de membrii au plecat la dl. Ministru Nistor, căruia i-au schițat injustițiile, cari s'au comis față de meseriași. Au accen-

tuat mai ales acele doleanțe, cari s'au ivit din categorisirea meseriilor. Dl. Ministru a declarat că comisia, pe care o va numi în luna Iulie va da complectă satisfacție meseriașilor. Dl. Ministru a declarat totodată că Institutul de Credit al Micilor Industriași, care are o covârșitoare importanță pentru meseriași, își va începe în curând activitatea.

La audiența meseriașii au expus doleanțele lor în legătură cu ora de închidere. Dl. Ministru a cerut date precise pentru a putea interveni.

În cadrul ședinței de după masă s'a discutat problema Casei de Asigurări.

Publicul consumator a simțit efectele dezastruoase ale cartelurilor timp de ani de zile. Scumpirea depe o zi pe alta a prețurilor, scumpire în cele mai dese cazuri complect nemotivată, a cauzat însemnate pagube și meseriașilor. În cele din urmă și guvernul și-a dat seama că această situație e absolut imposibilă și a decis că va pune în vigoare o lege specială, care să scape populația de exagerările cartelurilor. Legea a fost pusă în aplicare decurând, însă nu se arată nici acum nici cea mai mică micșorare a tensiunii. Cartelurile continuă să dicteze prețurile și chiar după introducerea legii s'au înființat organizații cartelare, care s'au prezentat publicului, operând deasemenea însemnate urcări de prețuri.

Dictatura prețurilor periclitează existența meseriașilor. Aceasta pentru că meseriașii pot trece asupra publicului numai o mică parte a scumpirii, iar diferența trebuie s'o suporte ei. Se întâmplă deseori că pe când meseriașii termină confecționarea articolelor comandate, prețurile se urcă într'o măsură atât de mare, încât ei suferă chiar pierderi la comenzi. Aceasta intervine mai ales în industria de construcții, deoarece până la terminarea lucrărilor prețurile materialelor se pot urca într'un ritm atât de accelerat, încât meseriașii pierd uneori sute de mii la o singură lucrare.

Mica industrie nu are nici o ramură, care să fie scutită de efectele dăunătoare ale cartelurilor. Sub dictatura cartelurilor gem industriile de piele, de textile, de fierărie, de metalurgie, etc. și dacă micii industriași nu-și vor da seama în ceasul al doisprezecelea de necesitatea unirii într'o singură tabără, menită a-i apăra de nesășioasa dictatură a cartelurilor, vor plăti această îndolență prin însăși nimicirea existenței lor.

Nici aplicarea legii cartelurilor n'a adus rezolvare în privința dictaturilor de prețuri

Cuvântul «cartel» s'a născut în timpul crizei economice de după războiu. De dragul obiectivității trebuie s'o spunem însă că expresia, ca atare, a existat și în trecut, însă era un termen științific, întrebuițat aproape în mod exclusiv numai de economiști, pe când azi orice copil de școala primară e în clar cu înțelesul acestui cuvânt. Pentru ca termenul tehnic «cartel» să devină o expresie de uz general, a trebuit ca instituția designată de el să se extindă și să se generalizeze într'o mare măsură. În momentul de față funcționează numeroase carteluri în țară. În aparență fiecare are chemări diferite, dar fiecare din ele sunt la fel în privința urcării prețurilor fără considerare la capacitățile de cumpărare ale publicului consumator.

Sunt cazuri, când fabricile repar-tizează între ele piețele consumatoare, iar în alte cazuri reglementează în comun cantitatea producției. Cartelurile s'au înființat și se înființează și azi numai pentru scopuri de acestea, însă dacă un cartel a făcut cu succes primii săi pași și dacă fabricile au încheiat între ele convenția, se începe numaidecât stabilirea prețurilor, dar nu s'a pomenit până acum nici un caz, în care cartelurile să fi scăzut prețurile, din contra: le urcă întotdeauna și pretutindeni.

Pentru apărarea intereselor lor, cartelurile sunt gata oricând la

orice sacrificii. Dacă se află vre-o fabrică în țară, care nu vrea să semneze convenția, ci vrea să concureze și pe mai departe, în acest caz celelalte fabrici fac tot posibilul pentru ca fabrica rămasă în afară de cartel să fie cât mai urgent sufocată, ba chiar s'au ivit cazuri, când cartelul a cumpărat fabrica respectivă, sacrificând însemnate sume numai pentru a scăpa de concurența ei și pentru a-și putea duce la îndeplinire planurile și a putea dicta în mod samovolnic prețurile.

**Jó reklámhoz
Jó kisérlet!**

**Magyar
Közélet**

**Magyar
Közélet**

Félcimkét

CLUJ

Strada Regina Maria No. 8.

BLAU

Cluj, Str. Minorităților No. 4

Pregătește cele mai moderne
COMPACTĂRI
pe lângă cele mai rentabile prețuri

Adatokat gyűjt a cluji Munkakamara a dolgozó osztály szociális életének tanulmányozásához

A tanulmány előreláthatólag ellent mond az eddigi hivatalos jelentéseknek

A Kolozsvári Munkakamara, a körletéhez tartozó hat vármegye székhelyén a dolgozó rétegek szociális életének tanulmányozásához a kisiparosság, munkásság és magánalkalmazottak körében adatokat gyűjt és ezeket emlékiratban készülő feldolgozni. Ez az adatgyűjtés — még ha nem is terjed ki az említett dolgozók összességére — mindenestre dicséretre méltó vállalkozás, mert ha az adatok a maguk tényleges valóságában kerülnek nyilvánosságra, leplezetlenül rávilágítanak arra a nyomorúságos küzködésre, amelyet a kisiparosságnál a munkahiány, a munkásoknál és a magánalkalmazottaknál a munkanélküliség idéz elő.

Hivatalos köreink eddigelé rendszerint arról szoktak beszámolni, hogy az ország nagyipara miként fejlődik és hogy az észlelhető örvendéses fellendülés természetes gazdasági folyamat eredménye, akár csak a megnövekedett forgalom a nagykereskedelemben is. A Kolozsvári Munkakamara készülő emlékiratából azonban tudomást kell szerezniük majd arról is, hogy amíg a nagyipar és nagykereskedelem fokozottabb mértékben gyarapszik ugyanakkor a kisiparosság az egész vonalon vissza fejlődik, a munkásság és a magánalkalmazottak elég jelentős része pedig munkanélküli, mert nem kap foglalkoztatást. Ez a körülmény nyomasztóan hat gazdasági életünkre, mert most már nyilvánvaló, hogy a kisiparosság munkahiánya növeli és táplálja elsősorban a munkásság munkanélküliségét. Ez el nem vitatható, mert a jól foglalkoztatott nagyipar nem eszközöl elbocsátásokat, ellenkezőleg mindig növeli a dolgozók létszámát, ezzel szemben a kisiparosság csak akkor állít be munkaerőt ha megfelelő munkája van és annyi időre, amíg az tart. Ezért nem szabad Romániában hivatalosan a közönnyel kísérni a kisiparosság gazdasági helyzetét, mert ha a nagyipar fokozottabb foglalkoztatás esetére munkáslétszámát növeli is, főként gyári munkásokat vesz fel, ezzel szemben a kisiparosság ugyanilyen esetekben kizárólag szak-

munkásokat keres és foglalkoztat. Az állandóan foglalkoztatott kisiparosság és szakmunkásság tehát a fogyasztó képesség emelése szempontjából olyan fontos gazdasági tényezők, akik figyelmen kívül nem hagyhatók.

Az emlékirat azonban nem csak ezekre a sajnálatos körülményekre terjed ki, hanem azokra is, amelyek a kisiparosság, munkásság és magánalkalmazottak lakás viszonyait és életmódját ecsetelik, továbbá, hogy a közterhek igazságtalan kiróvása és könyörtelen behajtása, milyen szomorú következményekkel járnak. Hány kisiparos van, aki lakást sem bérelhet, mert keresete oly minimális, hogy csakis egy kis helységet vehet ki és azt műhelynek lakószobának és konyhának egyaránt használja és

amellet elviselhetetlen közterheket kénytelen fizetni, mert nincs senki, aki érdekében önzetlenül eljárna. Hány kisiparos van, aki csak 3—5 évenként tud új ruhához jutni, vagy aki képtelen műhelyberendezését pótolni, holott erre égető szüksége van. E tekintetben is sürgős megoldást kell találni, mert amióta az ipartestületek megszűntek, a Munkakamarákra hárul a feladat, hogy ezen a tarthatatlan állapoton segítsenek, annál is inkább mert a nyomor a többségi és kisebbségi iparosság körében egyformán szedi az áldozatait.

Nincs szándékunkban a Kolozsvári Munkakamara célkitűzésének elébe vágni, annál is kevésbé, mert, magunk is tudjuk, hogy a kamara készülő tanulmányának csak az esetben lesz kellő szociális értéke és komolyabb jelentősége, ha az a dolgozó rétegek tényleges gazdasági helyzetét a maga leplezetlenül valóságában fogja feltárni. Érdeklődéssel várjuk az emlékirat mielőbbi megjelenését, hogy azzal szakszerűen, bővebben foglalkozhassunk.

Kőrösi Árpád

Beszámoló a Kisiparosok Országos Szövetségének București kongresszusáról

Julius 8-án a Kisiparosok Országos Szövetségének központja kongresszust hívott egybe a fővárosba. A kongresszusra nem csak a vidéki tagozatok küldték el delegátusait, hanem külön meghívás folytán az ország munkakamaráinak vezetői is képviseltették magukat. Az egyesület fiókjai különösen Erdélyből jelentős számú delegátust küldtek ki, mert a napirendre tűzött iparos sérelmek főleg ezen a területen éreztetik káros hatásukat.

A nagygyűlés első tárgysorozataként szerepelt az indokolatlan adóemelés. Egyes iparosoknak kétháromszáz százalékkal emelték az adóját s a fellebbezések sem hozták meg a kívánt eredményeket. Az egyesületnek ugyan sikerült kivívnia, hogy a minisztérium körlevélben szólítsa fel a pénzügyigazgatóságokat, hogy a kisiparosok adókiivetéseinél elővigyázatosak legyenek, a helyzet azonban nem változott. A panaszokat a körlevél sem szüntette meg. A nagygyűlés elhatározta, hogy küldöttségileg keresik

fel a pénzügyminisztert és memorandum formájában tárják fel az ország iparosainak adósérelmeit,

A gyűlés második szintén nagyon fontos pontja volt a kisiparosok kötelező könyvvizetése. Az egyes felszólaló delegátusok rámutattak arra a lehetetlen állapotra, amit a kötelező könyvvizetés idézne elő az iparosok köreiből. Ugyanis a könyvelés olyan szaktudást követel, hogy a legtöbb kisiparos ehhez nem érthet s ha a törvényt a gyakorlatba is átültetik, úgy a kisiparosok kénytelenek külön könyvelőket alkalmazni.

A gyűlésen jelenlevő Samoila szenátor bejelentette, hogy az egyesület központja valamint a különböző szervezetek közbenjárására történt lépések eredményeként sikerült kivívni, hogy a könyvvizetésre vonatkozó intézkedéseket egyelőre szeptember 15-ig felfüggesztették. Jelen pillanatban azonban nem lehet tudni, hogy a fenti időpont után újabb meghosszabbításra kerül-e sor, vagy hatálytala-

nitják a törvényt, vagy pedig rákényszerítik az iparosokat, hogy szabályszerű üzleti könyveket vezessenek. A szenátor javaslatára a kongresszus résztvevői elhatározták, hogy a miniszterhez beadandó memorándumban a könyvvezetés ellen is tiltakozni fognak.

A nagygyűlés legviharosabb pontját az új ipartörvénnyel kapcsolatos viták képezték. A jelenlevők valamennyien tiltakoztak az új ipartörvény kategorizálásai ellen. Példaként hozták fel egy focsani lakatos — mechanikus esetét, akit a hatóságok akadályoztak meg abban, hogy egy cséplőgépet megjavítson. Több izgatott hangú hozzászólás után Samoila szenátor bejelentette a nagygyűlésnek, hogy az ipartörvény körüli félreértések és vitás magyarázatok annak tudhatók be, hogy a törvény függelékeként csatolt kategorizálási táblázatot nem hozzá értő egyének készítették el, s véleménye szerint a táblázat mielőbbi átjavítása szükséges. Erre vonatkozólag a cluji csoport tett elfogadható javaslatot, amelyek alapján a szenátor már meg is tette a szükséges lépéseket, s a miniszter ígéretet is tett, hogy július hó

folyamán az összes városok iparos vezetőinek bevonásával bizottságot fog alakítani, s a bizottság véleménye alapján törvényrendelettel fogja orvosolni a sérelmeket.

A kongresszus tagjaiból ezután egy ötven tagú delegáció alakult, amely felkereste Nistor minisztert, aki előtt feltárta az ország iparosainak a kongresszuson megvitatott sérelmeit. Külön felhívták a miniszter figyelmét azokra a nehézségekre, amelyek az új ipartörvény kategorizálása folytán állottak elő. A miniszter kijelentette a küldöttségnek, hogy a hibákat a Samoila szenátornak megígért komisszió után fogja orvosolni. Ugyanekkor bejelentette a miniszter, hogy a Kisiparosok Hitelintézete a közel jövőben megkezdheti működését, amelynek iparos nmpontból óriási jelentősége van.

A miniszteri kihallgatás alkalmával egyes kisiparosok a zárórával kapcsolatos sérelmekről panaszkodtak. A miniszter pontos adatokat kért, hogy a panaszt orvosolhassa.

A nagygyűlés délutáni anyagát a betegsegélyzővel kapcsolatos panaszok merítették ki.

ért áldozatok elől sem zárkóznak el. Ha véletlenül akad egy gyár, amely nem írja alá a megállapodást, s továbbra is szabad versenyt akar folytatni, úgy az alakulóban levő vagy már megalakult érdekközösség első ténykedése, hogy a távolmaradt gyárat vagy üzemet megfolytassa, s ha ez nem megy, gyakran előfordul az az eset is, hogy a kartell megvásárolja a kérdéses üzemet, hatalmas összegeket fektetve be, néha csupán csak azért, hogy az üzemet leállítsa és annak termékeitől megtisztítsa a piacot, s ily módon védje meghatározott árait.

Hosszu éveken keresztül érezte a fogyasztó közönség a kartellek átkát. A mesterséges, legtöbbször oknélküli áremelés, amely meglepetésszerűen egyik napról a másikra szokott történni, érzékeny veszteségeket okozott a kisiparnak is. Végre a kormány is belátta az így született állapotok további tartóhatatlanságát, s elhatározta, hogy törvény formájában védekezik a kartellek kapzsisága ellen. A törvény nem régen készült el, a gyakorlati alkalmazásnál azonban nem mutatkozik enyhülés. A törvény életbelépte óta is a kartellek diktálják az árakat, sőt azóta már néhány új hasonló alakulat is létesült, amely szintén érzékeny áremeléssel mutatkozott be a fogyasztó közönség előtt.

Ar árdiktatúrasúlyosan veszélyezteteti a kisiparosok egzisztenciáját. Ugyanis a legtöbb esetben az áremelkedésnek csak egy kis hányadát tudják megrendelőikre áthárítani, s így a drágulási folyamatot a kisipar sinyli meg. Arról nem beszélve, hogy gyakran mire a vállalt munkát elvégzi az iparos, az árak annyira felszaladnak, hogy nem csak nem keres a munkán, hanem rá is fizet. Ez különösen az építőiparnál érezhető, ahol az épület felvállalása és elkészítése időközötti drágulás gyakran százezres ráfizetést eredményeznek.

A kisiparnak egyetlen olyan ága sincs, amely ne érezné, a kartellek átkát. A kartellek diktatúrája alatt nyögnek a bőr-, textil-, vas-, fém-, szerelő- stb. iparok, s ha az érdekeltektől iparosok a tizenkettedik órában sem ébrednek öntudatra, nem találják meg a lehetőségét, hogy egy táborban védekezzenek az árterror ellen, úgy nem csak gyáva vergődésre vannak ítélve, hanem a pénzéhes kartellek kapzsisága folytán a további tunyaságukat egzisztenciájukkal kell megfizessék.

A kartell-törvény gyakorlati alkalmazása sem hozott eredményt az árdiktátorokkal szemben

A háboru utáni gazdasági válság egyik újszülöttje a »kartell« szó is. A tárgyilagosság kedvéért le kell szögezzük, hogy maga a szó és a szó szigorúan vett értelme a régi közgazdászok előtt nem ismeretlen, de csak szakemberek használták időnként, míg ma, a fenti közgazdasági műszó fogalmával az elemista gyerekek is tisztában vannak. Ahoz, hogy a »kartell« szó a közgazdasági terminus-technikusok közül a közhasználatban szinte hétköznapi fogalomná vedlett át, elég emlékeztetéssé kellett tegye magát.

A köztudatban, a hétköznapi életben az emberek csak karát látták a kartellek áldatlan működésének. Ugyanis a gombamódra elszaporodott különböző kartellek minden egyes esetben azzal tették magukat ismertté, hogy még jóformán meg sem alakultak, s máris általános drágítást hajtottak végre minden vonalon. Sokféle kartell működik jelen pillanatban az országban. Látszólag mindegyiknek más és

más a hivatása, de a valóságban abban az egyben valamennyien meg egyeztek, hogy tekintet nélkül a fogyasztó vásárló képességeire, az árakat esetről-esetre emeljék.

A kartellek tulajdonképeni működése nem csak az árakra szorítkozik. Mielőtt bevezetnék az árdiktatúrát, előbb össze kell hívni a gyárosokat, hogy létre jöjjön a kartell megállapodás. Ez aztán többféle lehet. Vannak esetek, amikor a gyárak egymás között felosztják az egyes vásárló piacokat, más esetekben pedig egymásközött szabályozzák a termelést. Tulajdonképen ebből és ehez hasonló célokból alakulnak és alakultak a kartellek, de ha az első lépéseket sikerrel megtették, az egyes gyárak között létre jött a megállapodás, azonnal megkezdődik az árak szabályozása, s még tévedésből sem fordult elő, hogy a kartellek révén kialakult új árak egyetlen esetben is olcsóbbodást mutattak volna.

A kartellek érdekeik megvédésé-

Condițiunile unei fructuoase activități cooperatiste

de Tiberiu Petrovay

Sunt mulți din aceia, cari auzind mereu despre activitatea fructuoasă și despre succesele unor încercări cooperatiste, și-au închipuit că pentru a ajunge la rezultate satisfăcătoare e de ajuns ca cooperativa să ia ființă în mod formal, să se aleagă un comitet de conducere și apoi să se ceară împrumut dela alții. Aceștia, când își dau apoi seama că cooperativa astfel înființată n'a fost în stare să dea nici un ajutor, își pierd speranța, sau se acuză unii pe alții învinuindu-se reciproc pentru înșucces. Astfel cooperativele, cari de fapt nici nu și-au început activitatea se sistează definitiv și în cele mai dese cazuri nici unul dintre foștii membrii ai comitetului de conducere nu se mai gândeste să facă formalitățile necesare pentru radierea cooperativei. Toate muncile colective și tot așa și muncile cooperatiste își au condițiile lor sine qua non, a căror neîndeplinire aduce după sine lipsa completă a avantajilor sociale și economice, pe cari le-au așteptat.

Înainte de toate e principal ca să se fixeze cât se poate de exact scopul precis, în vederea căruia a luat naștere cooperativa. Trebuie să știm exact ce voim și cari sunt cele mai potrivite mijloace pentru realizarea cât mai rapidă a țintei, spre care tindem. Trebuie să cercetăm, dacă există condițiile necesare, cari — s'ar putea spune, — asigură întrucâtva succesul inițiativelor cooperatiste, iar pe de altă parte aceste cooperative umple oare un gol, corespund ele unei necesități reale, ori ba? Trebuie să se studieze apoi în mod minuțios situația pieței respective, raporturile de prețuri și a stocurilor de materii prime, posibilitățile de plasare a mărfurilor și, ceea ce e foarte principal, să posedăm o bază cât se poate de exactă de calculație. Inițiatorii oricărei cooperative, cari nu țin seama de cele de mai sus, nu pot să se mire dacă întreprinderea lor nu reușește căci cu toate că o cooperativă nu înseamnă numai o întreprindere economică, ci ceva mai mult, cu toate acestea cooperativele trebuie să aibă un fundament tot atât de solid, ca oricare întreprindere comercială, sau industrială.

În privința aceasta este foarte principal ca să se constate, dacă viitorii membrii prezintă garanția morală și materială necesară pentru a se putea asigura o activitate neturburată pentru cooperativă. Scopul cooperativei, sfera sa de activitate trebuie să fie în concordanță cu capitalul social și cu posibilitățile economice ale membrilor.

Dacă membrii nu vor vărsa toate sumele, pe cari le-au semnat la înființare, cooperativa nu va fi niciodată viabilă. Membrii trebuie să înțeleagă că orice fel de organizație numai în acel caz le va putea fi spre folos, dacă și ei contribuie la întărirea acelei organizații. Până când o cooperativă nu va fi pusă în situația ca — corespunzând chemării sale — să-și poată manifesta toate avantajile, nu trebuie să așteptăm ca ea să ne ajute pe noi. Cooperativa asigură membrilor ei drepturi, dar le cere acestora și satisfacerea unor obligațiuni. Dar în primii ani ai existenței cooperativei, membrii ei trebuie să se restrângă mai ales asupra satisfacerii obligațiilor lor și să nu pretindă drepturi și avantagii. Achitarea rapidă a sumelor semnate, apoi sprijinirea cooperativei prin munci prestate, vânzări și valorificări și cumpărări, adică prin participare activă și intensă, sunt primele condițiuni primordiale ale funcționării cooperativei.

Cel mai mare pericol al cooperativei este ca ele să se ocupe cu multe ramuri industriale. Inițiatorii pot avea idealuri ori cât de frumoase, dacă țintele propuse întrec posibilitățile materiale ale cooperativei, ele vor rămânea pentru vecie simple visuri.

E mare nevoie de idealism, credință fermă și de elan, însă numai dacă acestora li se asociază calculul clar, simț al realității, capacitățile minții sănătoase și ochii clar-văzători. Nu se poate ca o cooperativă să activeze fructuos în branșe, cari n'au nici o legătură între ele, dar nici ca o cooperativă să fie în același timp cooperativă de producție, de valorificare, de credit, de agricultură și industrială. Nu trebuie să se uite că într'un asemenea caz interesele

membrilor pot fi foarte diverse, ba uneori chiar și antagonice.

Nu trebuie să se uite apoi că orice cooperativă se bazează pe principiul ajutorului reciproc al membrilor. Dacă o cooperativă se susține din credit luat dela alții și din sprijinul unor persoane străine de cooperativă, scade producția, scade și profitul economic al întreprinderii, dar afară de acestea scade și voința și elanul născut din dorința de solidarizare a membrilor. Numai sentimentul solidarității și dorința de ajutor reciproc poate să dea maximul de eforturi și numai eforturile născute din astfel de sentimente pot să ducă la activitate fructuoasă. Dacă o întreprindere nu are independență, autonomie internă, e lipsită de bazele necesare unei existențe sigure.

O altă condiție a unei activități cooperatiste e și un conducător bine pregătit, personal și muncitori disciplinați și funcționari, cari lucrează în mod conștiincios. Multă lume crede că contabilitatea și lucrările de birou nu sunt o muncă productivă, cu toate că o simplă greșeală comisă de un funcționar poate influența în mod dăunător toată funcționarea cooperativei, ca o greșeală comisă de un conducător comercial. O convenție, un contract încheiat, fără nici un tact juridic, neglijarea unor munci de birou cu aparență de formalitate, ignorarea legilor referitoare la impozite taxe, cambii etc., pot cauza uneori daune atât de mari, cari sunt în stare să distrugă rezultatele muncii de ani de zile.

E foarte principal apoi ca conștiința membrilor și lumea morală și etică a membrilor să fie mereu educată în direcția cooperativei și a solidarității. Nu trebuie să uităm că o cooperativă nu e numai o organizație economică, ci și o comunitate afectivă și morală, iar dacă această legătură morală slăbește, scade și forța de rezistență economică a cooperativei.

Cereți numai ciorapi de matase și lingeriile de mătase

G. B. L.

e l e g a n t e și d u r a b i l e

Se pot primi în toate magazinele

Az eredményes szövetkezeti működés feltételei

Irta: Petrovay Tibor

Sokan vannak, kik folytonosan hallván a szövetkezetek kedvező működéséről és elért sikereiről, úgy gondolják, nem is kell más ahhoz, mint a szövetkezet formális megalakítása, a vezetőség megválasztása és azután kölcsönkérés — másoktól. Az ilyenek aztán, mikor már az első hónapok multával kiderül, hogy a szövetkezet még nem volt képes tényleges segítséget adni, csakhamar elkedvetlenednek, félre állanak, vagy egymást vádolják a sikerelenségért. Így a szövetkezet, amely jóformán még meg sem kezdte működését, véglegesen megszűnik, s még arra sem akad ember a tagok közül, vagy a vezetőség sorából, aki az alig egy pár hónappal ezelőtt bejegyzett szövetkezet története érdekében a szükséges formásokat elvégzi. Minden közösségi munkának és így a szövetkezetnek is megvannak a maga el nem mellőzhető feltételei, amelyeknek betöltése nélkül, a szövetkezés gazdasági és szociális előnyei nem jelentkezhetnek.

Mindenekelőtt fontos, hogy a szövetkezet előre pontos, meghatározott céllal alakuljon. Tudnunk kell előre, mit akarunk és hogy azt milyen eszközökkel érhetjük el legkönnyebben és leghamarabb. Meg kell vizsgálnunk: meg vannak-e szükséges gazdasági adottságok, melyek szinte előre biztosítják a szövetkezet sikeres működését és hogy jelent-e a szövetkezet tényleges szükségességet, betölt-e valóban fennálló hiányosságot. Alaposan tanulmányozni kell a piac helyzetét az illető területen, az ár és nyersanyag viszonyokat, az értékesítési lehetőségeket és mindenekelőtt pedig egy, a legnagyobb körültekintéssel és minden eshetőségre való számítással kidolgozott kalkulációs alappal kell bírjunk. Amely szövetkezetnek alapítói, vagy vezetői mindezekkel nem törődnek, nem csodálkozhatnak, ha vállalkozásuk nem sikerül, mert habár igaz, hogy a szövetkezet nem csak gazdasági célkitűzést jelent, hanem ennél többet is, de a szövetkezetnek is éppen ugy meg kell legyen a gazdasági szempontok szerinti megalapozottsága, mint bármely más vállalatnak.

E tekintetben mindennél fontosabb annak megvizsgálása, hogy a tagokat tekintve, megvannak-e azok az anyagi és erkölcsi feltételek, amelyek egyedül biztosíthatják az eredményes működést. A vállalkozás céljának, működési körének és a programba vett üzletágaknak arányában kell állaniok a szövetkezet alapítójával és saját anyagi képességeivel. Ha a tagok a szükséges tőkét nem adják össze, a szövetkezet soha nem lesz képes betölteni hivatását. A tagoknak meg kell érteniök, hogy akármilyen intézmény csak akkor segíthet rajtuk, ha előbb ők is a maguk részéről mindent meg tesznek annak megerősítése érdekében. Amíg egy szövetkezetet nem hozunk abba a helyzetbe, hogy hivatásának megfelelően, előnyeit és áldásait megmutathassa, nem várhatjuk tőle azt, hogy bennünket segíteni tudjon s az összefogás eredményeit kézzelfoghatóan igazolja. A szövetkezet a tagoknak egyformán jogokat és kötelezettségeket nyújt, de az alakulás első éveiben, vagy mindaddig, amíg a szövetkezet gyenge, a tagoknak inkább kötelezettségeiket kell teljesíteniök fokozottabb mértékben, mint jogaikra hivatkozni és előnyökért reklamálni. Az alapítók pontos befizetése, a szövetkezetnek minden egyes tagja részéről jövő támogatása termeléssel, értékesítéssel, vásárlással, egyszóval a szövetkezeti vállalkozásban való részvétellel minden sikeres szövetkezeti működésnek legelső feltétele.

A sokféle üzletággal való foglalkozás a legnagyobb veszedelme a szövetkezetnek. Lehet e tekintetben az alapítók az elképzelése a legideálisabb, de ha a kitűzött célok túl haladják a szövetkezet anyagi erejét és teljesítőképességét, mindvégig csak elképzelések fognak maradni.

Lelkesedésre, hitre és idealizmusra igen nagy szükség van a szövetkezeti szervezkedésben, de mind ez csak akkor jó, ha józan számítással, reális érzéssel, a hideg ész képességeivel s a tisztán látó szem biztonságával párosul. Nem lehet, hogy egy szövetkezet egyszerre egymással semmi összefüggésben nem lévő termelési ágban próbáljon eredményesen működni s nem

lehet, hogy egyszerre termelő-, értékesítő-, hitel-, fogyasztási-, mezőgazdasági- és ipari szövetkezet is legyen. Nem szabad elfelejteni, hogy a tagok érdekei ilyen esetekben nem egyformák sőt esetleg éppen ellentétesek is lehetnek.

Figyelmen kívül nem hagyható szempont az is, hogy a szövetkezetnek a tiszta önségély elvének alapján kell állania. Ha a szövetkezet idegen hiteltől és mások támogatásából él, nemcsak, hogy a termelés drágul meg és a szövetkezeti vállalkozás gazdasági haszna csökken, de elvesz a saját magunkon segíteni akarás adta erő, energia és képesség is. Az önségély gondolata az, amely a szövetkezetbe társultakat, anyagi és erkölcsi képességeinek maximális kifejtésére kényszerítik és ez járul leginkább hozzá az eredményes szövetkezeti működés sikeréhez. Ha egy szövetkezetnek nincsen meg az önállósága függetlensége és belső autonómiájára alapított működése, kihullnak alóla azok a támasztékok, amelyek összetartják.

Igen fontos feltétel az is, hogy minden szövetkezetnek meg legyen a maga szakképzet vezetője, személyzete, jó és fegyelmezett munkásai s olyan alkalmazottjai, akik ügyvitelhez, könyveléshez megfelelően értenek és az irodai munkát lelkiismeretesen végzik. A könyvelés s a belső irodai munka sokak szemében jelentéktelen dolognak látszik, pedig az itt elkövetett hibák, vagy hanyagságok, éppen olyan nagy mértékben befolyásolhatják a szövetkezet működését, mint a kereskedelmi vezetés. Egy nem kellő jogérzéssel megkötött megállapodás, formásoknak tetsző adminisztrációs művelet elhanyagolása, a vonatkozó adó, illeték-, váltó-, munka-, stb. törvényeknek kellő nemismerése következtében oly anyagi veszteségek hárulhatnak a szövetkezetre, melyek egy egész évi munkájának eredményét teszik tönkre.

Végül igen fontos, hogy a tagok szövetkezeti öntudatának emelésével, erkölcsi és érzelmi világának a közösségi munka irányában való állandó nevelésével céltudatosan foglalkozzunk. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a szövetkezet nemcsak gazdasági vállalkozást jelent, hanem érzelmi és lelki közösséget, melyben, ha a lelki szálak meggyengülnek, megtörik a szövetkezés gazdasági ereje is.

Instantaneu depe frontul impozitelor

Superficialitatea funcționarilor provocă cheltuieli inutile micilor existențe. Publicul nu poate fi tras la răspundere pentru vechile păcate ale administrațiilor financiare

Funcționarea administrațiilor financiare provocă în multe cazuri răni destul de dureroase. În cazul de față nu va fi vorba despre impunerile prea riguroase, nici de prea severa percepere a impozitelor juste, ci vrem numai să dăm publicității acel mod, în care unii funcționari ai administrațiilor financiare încearcă să încaseze restanțele dubioase.

De vre-o câteva luni administrațiile financiare scot din pivnițele și depe podurile arhivelor lor toate registrele și rolurile de acum 10, sau chiar 12 ani, cercetându-le în mod detaliat. Au găsit câteva posturi, cari până acum n'au fost încă aranjate. În lipsă de alte încasări, funcționarii administrațiilor au început să încaseze aceste pretenții vechi. Aceste pretenții însă, în cele mai multe cazuri, sunt absolut fictive. O parte a lor izvoarește numai din greșeli de contabilitate. În trecut, după cum se știe, după efectuarea plății, contribuabilul trebuia să se întoarcă cu chitanța la funcționarul, care pe baza chitanței introducea în rol plata efectuată. Multe dintre pretențiile vechi de azi izvoresc dintr'ogreșeală comisă de contribuabil, sau de funcționar, căci uneori contribuabilul uita să se mai întoarcă și la contabilitate, sau nici nu cunoștea sistemul de înregistrare al administrației.

Verificarea acestor posturi după trecerea unui interval de timp atât de lung este aproape complet imposibilă. Chiar în arhivele marilor întreprinderi e cam greu, dacă nu chiar imposibil, a se căuta acte, chitanțe și dovezi mai vechi de 10 ani și astfel micii industriași, cari în trecut nu țineau registre, nici contabilitate, nu pot dovedi acum ulterior că în timpul acela au plătit deja impozitele. Singura dovadă plauzibilă ar fi chitanțele administrațiilor. Chiar în cazul, însă, că cineva mai posedă și azi chitanțele de acum 10 ani, acesti nu se va putea nicum descurca din jungla chitanțelor, pe cari le emit administrațiile, căci dacă s'ar putea descurca, ar putea cere să fie numit șef de secție la finanțe. Funcționarii fiscoului ar fi obligați să-i

ajute pe contribuabili în căutarea chitanței, adică în alegerea chitanței respective dintre duimul de chitanțe, pe cari cei mai mulți contribuabili le iau cu sine, când pleacă la administrație, însă angajații fiscoului nu sunt dispuși să facă aceasta, iar micile existențe dacă nu vor să se expună licitării mobilelor lor, n'au încotro și plătesc.

Când organele fiscoului operează sechestrarea și execuția în atelierul, sau locuința contribuabilului căutat, acesta e un caz, care între circumstanțele de azi se poate numi destul de fericit. În dese cazuri însă funcționarii nu-l găsesc pe cel căutat la locuința sa de acum zece ani. Atunci încearcă să-i afle adresa prin biroul populației. Dacă funcționarii administrației ar fi conștiincioși totul ar merge pe calea normală, însă la organele administrației orice se poate găsi, numai conștiinciozitate nu.

Ar trebui să ia în considerare, că într'un oraș cu o sută de mii locuitori există mai multe persoane, cari au același nume. Funcționarul fiscoului ar trebui să caute fișele tuturor acelor contribuabili, a căror nume e identic cu al datorășului și să cerceteze, care dintre aceștia a locuit în timpul neachitării impozitului în strada și casa respectivă. Natural, toate acestea ar pretinde nu numai conștiinciozitate, dar și puțină oboseală. Insa organele fiscoului iubesc mai mult odihna și astfel se pot ivi cazuri, când persoana, a cărei mobile au fost sechestrate pentru câte un impozit vechi, scos la iveală acuma, n'are nimic comun cu datornicul, decât numele, care e identic la amândoi. Vom da mai jos spre exemplificare și un caz care s'a petrecut decurând.

În registrele unei administrații financiare rola un funcționar de bancă, această avea restanțe de impozite depe vre-o zece ani. Funcționarul și-a schimbat în multe rânduri domiciliul și astfel funcționarii fiscoului au căutat să-i dea de urmă căutându-i adresa la biroul populației, dar nu și-au luat oboseala să caute, care dintre locuitorii cu același nume au locuit în timpul acela la adresa indicată, ci

și-a notat pe primul, care i-a căzut sub ochi. S'a prezentat apoi la locuința acestuia și într'un mod nu prea politicos a sechestrat toate obiectele, pe cari le-a găsit în casă. Agentul executor n'a luat în considerare nici faptul că cel, pe care îl căuta, era funcționar, iar în locuința căruia sechestră, era un meseriaș. Pe el nu-l interesa numai numele.

Meseriașul a fugit numaidecât la administrație să-și aranjeze situația. După ce și-a răpit în mai multe rânduri, umblând pela administrație, timpul de muncă a reușit în sfârșit să constate, despre ce impozit era vorba.

— Dar eu niciodată n'am locuit în strada aceea — se apăra meseriașul.

— Certificați aceasta în mod oficial și atunci vom ridica sechestrul — fu răspunsul. — Natural veți face aceasta cât mai urgent, căci altfel vom fi nevoiți să vă luăm obiectele sechestrate.

— Cum să vă dovedesc că n'am locuit în strada amintită?

— Foarte simplu. Veți cere un certificat dela biroul populației, iar un alt certificat dela oficiul circumscipției administrative.

Omul nostru temându-și mobilele a plecat să scoată certificatele respective. După o jumătate de zi de așteptare a dobândit în fine certificatul dorit. Natural timbre, cereri, taxă de certificat, timbru pentru poliție etc. în total nouăzeci de lei. Plus și o jumătate de zi pierdută. Spre marea satisfacție a meseriașului s'a dat și de fișa contribuabilului, cu care s'a confundat, pe care fișă în locul întâiu era trecută locuința specificată și în rolul fiscal. Așa încât și agentul ar fi putut vedea numaidecât că despre acesta este vorba... trebuia natural să-și ia puțină oboseală.

După biroul populației urmă apoi oficiul de circumscipție.

— Aceasta se poate constata numai dacă ne deplasăm la fața locului. — sună răspunsul funcționarului.

— Ei bine, deplasați-vă, dar cât mai urgent, căci mi se iau mobilele — se plângea delicventul.

— Înaintați cererea și... când va veni rândul...

În cele din urmă, după multe milogeli și plângeri, deplasarea s'a efectuat în mod excepțional în aceeași zi. Natural noi cereri,

timbre, trăsură, etc., a trecut și suta a doua și a doua jumătate de zi.

Pe baza certificatelor prezentate, administrația a ridicat sechestrul, iar contribuabilul nostru a pierdut două sute de lei și o zi de muncă numai pentru că agenții fiscalului sunt indolenți. Nu se pot pedepsi contribuabilii nevinovați pentru păcatele din trecut ale administrației, și nu se pot cauza daune nimănui fără nici un fel de bază de drept. Nu se poate face apoi o sechestrare ilegală, dar mai ales prin

agenți complect lipsiți de educație, căci acest fapt constituie un abuz de putere, dar pe lângă aceasta mai restrânge o lumină prea proastă asupra prestigiului administrației.

Sperăm că după publicarea celor de mai sus forurile competente nu vor întârzia să ia măsuri pentru ca în viitor astfel de cazuri să nu se mai poată ivi și ca agenții fiscalului să lucreze în viitor cu mai mult tact și conștiinciozitate, căci, în caz contrar, încrederea publicului față de administrație se va știrbi în mod foarte simțitor.

Forurile, cari ar fi chemate să facă ordine în această chestiune, până acum, cel puțin la noi în Tg. Mureș, n'au făcut nimica, cu toate că aplicarea severă a legii referitoare la meseriașii necalificați ar rezolva ușor problema. Dacă toți cei ce se ocupă azi cu vânzarea și repararea mașinilor de cusut, a bicicletelor etc. ar poseda brevet și ar suporta impozitele speciale după aceste brevete, posibilitățile de concurență ar fi identice, dar până atunci lupta se dă între puteri foarte nepotrivite.

V'am rugat să dați loc observațiilor de mai sus în speranța, că forurile competente se vor sesiza înfășurit și că vor aranja această problemă în spiritul legii.

Cu deosebită stimă:

G. B.

Târgu-Mureș

Observații referitoare la problema meseriașilor clandestini

Doleanțele proprietarilor de magazine de mașini de cusut și biciclete și a atelierelor de reparații

În nr.-ul nostru înțaiu am relatat în cadrul unui articol acele imposibile stări, cari s'au ivit prin răspândirea tot mai pronunțată a meseriașilor clandestini, cari stări pun povare grele pe spatel clasei meseriașilor și de altfel apăsată de griji. În articolul nostru ne-am ocupat în special cu meseriașii instalatori. Acum, pe baza unei plângeri, pe care a primit-o Redacția noastră, vom da publicității o alta doleanță de bransă tot în legătură cu problema meseriașilor clandestini. Dăm mai jos doleanța, de care vorbiam:

expediție de concurență împotriva branșei sus amintite prin eludarea prevederilor legii. Unii comercianți de automobile și de fierărie au început să pună în vânzare și aceste articole și și-au câștigat dreptul de reprezentanță a diferitelor fabrici și fără să poseadă brevetele cerute de lege pun în vânzare biciclete, mașini de cusut și piesele componente ale acestor mașini. Natural, prin aceasta ei provocă însemnate pierderi proprietarilor de depozite și ateliere, cari gem sub povara grea a impozitelor.

Depozitele de acest fel dispun peste un capital mai mare, și astfel dobândesc mai ușor reprezentanțe cu bonitate mare și neplătind impozite speciale, pot concura și la prețuri cu proprietarii de depozite și ateliere de specialitate, cari trăiesc numai după aceste articole și posedă brevet numai pentru această bransă.

Depozitele de acest fel dispun peste un capital mai mare, și astfel dobândesc mai ușor reprezentanțe cu bonitate mare și neplătind impozite speciale, pot concura și la prețuri cu proprietarii de depozite și ateliere de specialitate, cari trăiesc numai după aceste articole și posedă brevet numai pentru această bransă.

Situația de azi nu e prielnică pentru a rușina pe marii comercianți să nu dea marfă decât comercianților, cari posedă brevet, căci azi fiecare comerciant tinde să scape cât mai urgent de mărfuri.

Mult Stimată Doamnă Redactor!

Permiteți-mi Vă rog să-mi fac și eu observațiile în legătură cu articolul »Meseriașii onești trebuiesc apărați de meseriașii clandestini prin aplicarea severă a legii«, apărut în revista Dvs.

Punerea în vânzare și repararea mașinilor de cusut, a bicicletelor etc. este rezervată de lege numai magazinelor de specialitate. Numai acei comercianți pot vinde articole de acest fel, cari posedă brevet, iar reparațiile pot fi operate numai de persoane, cari posedă brevet și pregătirea cerută de lege. Proprietarii celor mai multe magazine cunosc și meseria și altfel se ocupă atât cu vânzarea cât și cu repararea mașinilor. Natural atât proprietarii magazinelor, cât și maestrul uzinelor de reparație participă la suportarea sarcinilor publice, plătind mari impozite după brevetele lor.

În ultimul timp însă la noi, în Tg. Mureș, dar probabil și în celelalte orașe ale țării, unii indivizi duc o

Noua devalorizare a francului n'a provocat nici o turburare în România

Guvernul francez a suspendat deocamdată legea referitoare la reglementarea acoperirii în aur a francului, invocând ca motiv că această acoperire va fi stabilită mai târziu. În legătură cu aceasta unele cercuri au afirmat că această măsură va rezulta o nouă scădere a acoperirii în aur a francului. Această eventuală nouă devalorizare a francului nu va influența întru nimic nici Leul românesc, nici situația economică a țării după cum afirmă Banca Națională. Nici eventualele pierderi ale importatorilor nu vor fi importante, deoarece creanțele în franci din România se ridică la sume minimale. Intreprinderile exportatoare vor fi deasemenea puțin atinse de această măsură, deoarece în clearingul româno-francez creanțele românești reprezintă abia 30 milioane franci și astfel devalorizarea nu va putea cauza pierderi mai importante. Cât privește statul devalorizarea îi va aduce chiar un profit, căci majoritatea dobânzilor datoritorilor de stat se plătesc în franci, cari bani pot fi mai ieftin cumpărați în perioada de devalorizare. Devalorizarea e favorabilă și comenzilor de armamente, căci costul materialelor de război cari au fost deja comandate, nu va mai putea fi urcat ulterior, însă Ministerul Armatei va putea cumpăra mai ieftin francii necesari pentru achitarea comenzii.

Posibilitățile de muncă ale meseriașilor trebuie să fie majorate prin sistarea uzinelor publice

Factorii competenți caută de multă vreme o soluție, care ar putea salva mica industrie a țării de moartea lentă, care o amenință, însă trebuie să spunem: fără nici un rezultat mai serios. S'au făcut încercări de rezolvare a problemei prin introducerea de legi și regulamente protectoare, dar aceste încercări n'au adus nici măcar o soluție momentană. Cu toată oricine trebuie să recunoască, luând de bază cifrele statisticilor, că clasa micilor industriași, care constă din mai bine de 60000 de meseriași este unul dintre cei mai de seamă pilastrii economici ai țării și de bunăstarea economică a acestei pătri depinde într-o oarecare măsură și situația țării întregi.

Micii industriași se sbat sub teascu crud al impozitelor. Statul are nevoie de bani și astfel e constrâns a face încasările prin orice mijloace, cari din păcate nu sunt nicăieri în concordanță cu veniturile, pe cari le poate realiza un meseriaș. E drept că nici chiar în cazul că impozitele ar fi reduse, situația critică a micilor industriași n'ar fi complet rezolvată, dar în orice caz enorma tensiune ar mai slăbi întrucâtva. Numai în cazul că micii industriași ar avea destule posibilități de muncă și un venit mai înalt s'ar putea vorbi despre o rezolvare a crizei miciei industriei și în acest caz, poate, meseriașii ar putea suporta și impozitele, cu care sunt impuși. Deci salvarea trebuie așteptată din altă parte.

Odinioară fiecare meseriaș, — aproape fără nici o excepție — primea din timp în timp comenzi de la Stat și aceste comenzi ajutau mult la majorarea veniturilor sale. Azi însă aceste comenzi au încetat aproape complet, iar dacă totuși mai există pe alocurea, ele nu se mai dau aproape niciodată micilor industriași. Marea industrie, care dispune de imense capitaluri, exclude și de aci pe meseriași.

Cele mai multe oficii publice, cari în trecut publicau licitații pentru confecționarea anumitor articole, sau efectuarea anumitor lucrări, dând astfel posibilitate de muncă micilor industriași, azi au ateliere proprii la îndemână, cari efectuează

toate lucrările, cari până acum erau date meseriașilor. O parte a oficiilor publice a deschis ateliere de garaj pentru automobile, altele au ateliere de tipografie, de pantofărie de croitorie, de tâmplărie etc., cari ateliere îndeplinesc toate muncile, cari în trecut constituiau posibilități de câștig pentru meseriașii țării.

Întreținerea diferitelor ateliere publice costă cel puțin atâta cât ar costa mărfurile, dacă ele ar fi confecționate de meseriași — de asta se pot convinge forurile competente, făcând un simplu calcul.

Lipsa lucrărilor, pe cari le-au executat până acum pe seama oficiilor publice, se resimte în mare măsură de meseriași. Dar acest sistem mai are și alte inconveniente pentru clasa micilor meseriași. Cei mai mulți funcționari și angajați ai oficiilor publice se aprovizionează cu cele necesare și își fac toate reparațiile numai prin aceste ateliere, ba chiar și mai mult, unii dintre angajați, fac servicii prietenilor și cunoscuților lor aprovizionându-i cu articolele necesare tot dela aceste ateliere.

Pentru interzicerea muncii industriale clandestine s'a adus o lege foarte severă, dar ea este eludată în primul rând de atelierele publice. Legea prevede în modul cel mai accentuat, că numai persoane, cari au pregătirea necesară și posedă brevet de industrie, pot efectua munci industriale. Comunele, primăriile și prefecturile n'ar trebui să facă concurență cu mica industrie prin atelierele publice, pe cari le întrețin, nici chiar în cazul că întreținerea lor ar însemna oarecari economii bugetare, dar mai ales nu în cazul că întreținerea lor costă tot atâta ca și suma, pe care ar trebui să o plătească micilor industriași, dacă ei ar efectua lucrările.

Se ivesc cazuri, când calfele de meseriași, cari au intrat la militărie, efectuează lucrări nu numai în cazarmă, dar și în particular. Natural și aceasta se face în dauna micilor industriași, tot așa ca și lucrările particulare contractate de maeștrii și calfele atelierelor publice.

Acestea ar fi în parte acele cauze, cari țin în permanentă stare morbidă clasa meseriașilor țării.

La acestea se adaugă apoi și criza economică, a cărei efecte ar putea fi însă mai ușor suportate, dacă statul ar retroceda meseriașilor lucrările, pe cari astăzi le efectuează atelierele publice.

Funcționarea atelierelor publice trebuie sistată prin ordonanțe date de forurile superioare. Trebuie să se publice licitații pentruca, pe baza liberei concurențe, meseriașii să poată executa lucrările și trebuie să se pună capăt tuturor tendințelor, cari amenință existența unei pătri atât de utile a populației, cum sunt meseriașii. Numai în cazul că aceste pretenții vor fi satisfăcute micii industriași vor putea suporta eventual impozitele, la cari sunt azi impuși. Numai atunci pot contribui la suportarea cheltuielilor statului, dacă li se dau posibilități de muncă și de câștig. E vorba despre existența a șasezeci de mii de contribuabili, cari vor să lucreze. Problema nu mai poate fi amânată, mai ales pentru că și interesul statului pretinde ca acest pilastru al economiei naționale să fie iar întărit pentru a o face capabilă de suportarea sarcinilor.

FRÄNKL

ANDOR

VASKERESKEDÉSE
épület és butorvasalás
vizvezetési cikkek,
vaslemezek, legol-
csóbb beszerzési for-
rása.

CLUJ

STRADA REGINA MARIA No.38
Telefon: 1072

Egyes közüzemek megszüntetésével kell fokozni az iparosok munkalehetőségeit

Illetékes tényezők hosszabb idő óta keresik a megoldást, hogy az ország válságba került kisiparát megmentésük a lassu halódástól, minden komolyabb eredmény nélkül. Törvényekkel és rendeletekkel próbálták megoldani a kérdést, de ezek a kísérletek még pillanatnyi enyhülést sem hoztak. Pedig, ha számszerű adatokat veszünk alapul, mindenki el kell ismerje, hogy a hatszázezer főből álló romániai kisiparosság az ország egyik legfontosabb pillére, s ennek a tömegnek jó vagy rossz anyagi léte kihivatással kell bírjon a gazdasági élet minden mozzanatára.

Az adóprés kegyetlen szorításai alatt vergődnek a kisiparosok. Az államháztartásnak pénzre van szüksége s kénytelen tüzzel, vassal in kasszálni a kivetett adókat, amelyek sajnos sehol sincsenek arányban az iparos jövedelmével. Igaz, hogy az adó bármilyen súlyos tételt képvisel, engedményekkel sem hozná meg a kívánt gyógyírt, legfeljebb egy árnyalattal könnyítene a helyzetet. Megfelelő munkaalkalom és jövedelem esetén talán a magas adókat is könnyebben elbírná az iparos. A megoldás másut keresendő.

Régebben szinte kivétel nélkül minden kisiparos időnként hozzá jutott állami megrendelésekhez, szállításokhoz s ezek a tételek jelentősen fokozták jövedelmeit. Ma azonban ezek az állami megrendelések szinte teljesen megszűntek, vagy ha esetenként mégis léteznek, a legritkább esetben juthat munkához a kisiparos. A nagytőkével dolgozó gyárirar innen is szinte teljesen kiszorítja a kisipart.

A legtöbb nagyobb közhivatal, amely a múltban árlejtéseket hirdetett s munkához juttatta az iparosokat, ma munkálatait házi kezelésben végzi el. Minden közhivatalnak megvannak a saját műhelyei, ahol azokat a munkálatokat, amelyeket a múltban a kisiparos kapott meg, saját munkásaikkal végeztetik el. A közhivatalok egy része autójavitó műhelyeket tart fenn, más része nyomdákat, cipész-, szabó-, asztalos-, stb. műhelyeket s így természetes, hogy a kisipar jelentős munkáktól esik el,

amit a mai válságos időben alaposan megérez.

A közüzemként szereplő műhelyek fenntartása — ha kiszámítják ezt az illetékesek — többé, vagy legalább is annyiba kerülnek, mintha a munkálatokat árlejtésén a kisiparnak adnák ki. Az állami munkák elmaradása maga is érzékeny veszteséget jelent az iparosok, pedig a közüzemeknek egy másik súlyos átkát is érzik az iparosok. Ugyanis a legtöbb állami tisztviselő és alkalmazott kisebb-nagyobb javításait ezeken a műhelyeken keresztül eszközölteti, sőt nem ritka eset az sem, hogy ismerőseiknek, rokonaiknak akarnak szívességet tenni s ezek javításait is ugyancsak ezeken a műhelyeken keresztül intézteti el.

A kontárkérdésben szigorú törvényt hoztak, de a törvényt elsősorban a közüzemek játszák ki. Ugyanis a törvény értelmében minden munkálatot csak iparengedéllyel rendelkező önálló tanult szakiparos végezhet el. A városok, vármegyék és egyéb intézmények nem szabadna versenyezzenek a kisiparral a közműhelyeken keresztül, még abban az esetben sem, ha ez talán a költségvetésben némi megtakarítást jelentene. annál kevésbbé akkor, ha a műhelyekben végzett munka felemészti azt az összeget, amelyért a munkálatot a kisiparosok is elvégeznék.

Előfordulnak esetek, hogy a katonának bevonult iparoságéknem csak a kaszárnyákban, hanem külső munkálatokon is dolgoznak. Természetesen ez is a kisiparosság terhére történik, épp úgy, mint az állami műhelyek munkásainak és mestereinek magánvállalkozásai is.

Ezek volnának a kisipar mai súlyos válságának részbeni körköző tünetei. Ehez természetesen hozzá járul a világszerte érezhető gazdasági krízis is, amely azonban könnyebben elviselhető volna, ha az állam az évekkel ezelőtt jól bevált rendszer alapján most is az iparosoknak juttatná munkáit, a mai helytelen rendszer helyett, mikor közüzemek fenntartásával mesterségesen csökkenti az amúgy is nagyon kevés munkaalkalmat.

Felsőbb rendelettel kell megszüntetni a közüzemek kontárkodását. A hivatalok munkálataira árlejtéseket kell kiírni, hogy azokat a szabad versenyben elnyerhessék a tanult kisiparosok, s minden olyan törekvést el kell folytatni, amely a kisipar terhére történik. Csak ebben az esetben viselheti az iparos a nehéz terheket, s adója lerovásával csak úgy nyújthat segédkezet az államháztartás költségvetésének egyensúlyban tartásához, ha az állam is segítségére jön a munkalehetőségek feljavításával. Hatszáz-ezer dolgozni akaró adófizető iparos sorsáról van szó, amelyet már nem lehet és nem szabad elodázni, az államérdek is azt követeli, hogy az ország ezen meggyengült pilléreit a munkalehetőségek fokozásával újra megerősítsék, hogy könnyebben viselhessék el a rájuk rótt terheket.

JÁTSZANAK BIZALOMMAL A

LOTERIA DE STAT

COLECTURA

OFICIALĂ - nál

Főelárusítóhely:

Cluj, Strada Regina Maria 46

Pillanattfelvétel az adó-írontról

A tisztviselők mulasztásai felesleges kiadásokba kényszerítik a kisegisztenciákat. Az adóhivatalok régi büneiért nem lehet felelőssé tenni a közönséget

Az adóhivatalok működése nagyon sok esetben súlyos panaszokat hagy maga után. Ez alkalommal nem a túlszigoru adókiivetésekről, sőt nem is a jogos követelések behajtásáról lesz szó, csupán ráakarunk mutatni arra a mérhetetlen könnyelműségre, hogy egyes adótisztviselők kísérleteznek a vitás követelések behajtásával.

Néhány hónap óta az adóhivatalok az irattárak padlásaiból és pincéiből felkutatják a tiz-, sőt tizenkét éves adókönyveket s azok átvizsgálása alapján rábukkantak néhány tételre, amelyek a könyvek szerint nem folytak be a pénztárba. Egyéb kinlevőség híján a hivatalok közegei az utóbbi időben ezeknek a tételeknek a behajtására vetették rá magukat. Ezek a követelések nagyon sok esetben nem helytállók. Egy része könyvelési tévedésből származik. Ugyanis régebben az adó befizetése után a nyugtával vissza kellett menni a tisztviselőhöz s annak alapján könyvelték el a befizetéseket. Nagyon sok régi követelés onnan származik, hogy annak idején akár a tisztviselő, akár a fél hibájából a nyugtát elmulasztották a könyvbe bevezetni.

Az ilyen tételeknek az utólagos igazolása szinte teljesen lehetetlen. A nagyobb vállalatok, részvénytársaságok feljegyzéseiben is nehéz tizévnél is régebbi tételeket felkutatni, s így természetes, hogy a kisiparosok, akik a multban nem vezettek könyveket, utólagosan nem tudják igazolni, hogy annak idején eleget tettek-e kötelezettségeiknek. Egyetlen bizonyíték volna az adónyugta. Ha történetesen valaki tizévnél tovább is őrzi adónyugtáit, akkor sem tud kiigazodni, mert ha az adónyugták dzsungelében feltalálná magát, úgy azonnal adószaktekintélynek csaphatna fel. A tisztviselő kötelessége volna esetenként a kért felvilágosításokat megadni s esetleg a bemutatott nyugták közül a megfelelőket kiválasztani, azonban erre az adóközegei nem kaphatók s a kisemberek kénytelen-keletlen fizetnek, ha nem akarják kitenni magukat annak, hogy butoraik és szerszámaik felett megperdüljön a dob.

Az még a jobbik esethez tartozik, midőn az adóhivatal közegei rátalálnak a keresett félre s annak lakásán vagy műhelyében eszközlik a végrehajtást. Gyakori azonban az az eset, midőn az évtizedes adókövetelés alkalmával a felet nem találják meg az akkori lakásán. Ilyenkor az adóalany címét a rendőrség bejelentő hivatalán keresztül próbálják felkutatni. Egy kis lelkiismeretességgel ezt is lehetne pontosan intézni, azonban a legtöbb esetben az adóhivatalnok részéről ez a lelkiismeret hiányzik.

Ugyanis számolni kell azzal, hogy egy százezer lakosu városban több ember is hallgat egy és ugyanazon névre. Ilyenkor az adótisztviselő, ha a keresett egyénnek a címét a bejelentő hivatalon keresztül szeretné megtudni, az ugyanazon névvel ellátott törzslapokat kikeresi és a törzslapok alapján állapítja meg, hogy az egyazon nevek tulajdonosai közül melyik lakott a kérdéses időben az adókönyvben szereplő uccában. Ez azonban nem csak lelkiismeretességet követel, hanem egy kis utánajárást is. Az adó-tisztviselő pedig szereti a kényelmet s így fordul aztán elő, hogy az évek előtti hátralékok behajtásánál nagyon gyakran olyanokat zaklatnak, akiknek csupán annyi közük van a keresett adóhoz, hogy történetesen ugyanazon nevet viseli, mint az adó alany.

Mutassunk be egy gyakorlati példát is, amely a közel multban történt.

Az egyik adóhivatal könyveiben szerepelt egy banktisztviselő, közel egy évtizedes adó-tartozással. A fél már régen elköltözött régi lakásáról s így a bejelentő hivatal utján próbálták a címét megállapítani. A tisztviselő nem vett magának fáradságot s az első hasonló nevet viselő törzslap tulajdonosának kiírta a címét s a lakásán nem a legudvariasabb formában minden elképzelhető tárgyat lefoglalt. Az adóvégrehajtó arra sem volt tekintettel, hogy a keresett egyén tisztviselő, a végrehajtó pedig iparos. Neki a név volt fontos. A további őt nem érdekelte.

Az iparos azonnal az adóhivatalhoz szaladt, hogy ügyét ren-

dezze.. Az adóhivatalban történiit többszöri látogatás után — am mindenkor jelentős munkaidő vesztességet jelentett — végre sikerült megállapítani, hogy milyen adót követelnek.

— De én sohasem laktam ebben az uccában — védekezett az iparos.

— Tessék ezt hivatalosan igazolni s akkor feloldjuk a foglalást — hallatszott a válasz. — Természetesen nagyon sürgősen, mert másképen kénytelenek leszünk a lefoglalt tárgyakat elszállítani.

— Hogyan igazolhatom, hogy nem laktam a kérdéses uccában?

— Nagyon egyszerűen. Kérjen a rendőrségtől egy igazolást s egy másikat pedig a városi kerületi hivatalától...

Emberünk, féltve lakása butorizatát, elindult, hogy a kérdéses igazolásokat beszerezze. Ezt azonban könnyebb leírni, mint a valóságban megcsinálni. A bejelentő hivatalban egy fél napi ácsorgás után végre eljutott az igazolvány kiállításáig. Kérvény, bélyeg, igazolványdíj, rendőrbélyeg stb., összesen kilencven lej. Valamint az elvesztett fél nap Közben a fél elégtétellel állapította meg, hogy törzslapja kikeresése közben előkerült a keresett adóalany törzslapja is, amelyről első tételként feketéllett az adókönyvben szereplő ucca, amit a felkutatással megbízott adóközeg is könnyen megtalálhatott volna.

A rendőrség után következett a kerületi hivatal.

— Ezt csak kiszállással lehet igazolni. — hangzott a válasz.

— Rendben van, szálljanak ki az urak, csak már állapítsák meg mielőbb, mert el viszik a holmijaimat — könyörgött a delikvens.

— Tessék csak beadni a kérvényt, majd sor kerül rá.

Végül is hosszas könyörgés után a kiszállást soron kívül megcsinálták. Ujabb kérvény, újabb bélyeg, kocsí stb., elment a második száz as és elveszett egy újabb fél munkanap.

Az igazolások alapján az adóhivatal megsemmisítette a foglalási jegyzőkönyvet, de a fél ily módon drága munkaidején kívül feleslegesen kétszáz lej kellett elköltsön, pusztán csak azért, mert az adótisztviselő kényelmesen és lelkiismeretlenül végzik kötelességüket.

Ma az iparos osztály és a többi kis egzisztenciák nincsenek abban a helyzetben, hogy hivatali tévedése-

ket és tisztviselői hanyagságokat elveszített munkaidejükkel és kétszáz lejekkel fizessenek meg. Az adóhivatalok multbani büneiért, nem lehet csak taláalomra előráncigálni az adóalanyokat s nem lehet felesleges kiadásokat okozni ártatlan embereknek, még kevésbé gorbombi fellépésű végrehajtók útján foglalásokat végezni, mert arról nem beszélve, hogy ez a hivatalos hatalommal való visszaélés kritériumait is kimeríti, nagyon furcsa színben állítja be magát az adóhi-

vatal is, amelynek az ilyen természetű eljárás súlyos foltot ejt a presztizsén.

Reméljük, hogy a fentiek nyilvánosságra hozatalával az illetékesek azonnal intézkednek, hogy ehhez hasonló eset a jövőben ne fordulhasson elő s az adóközegek utasítást kapnak, hogy a jövőben nagyobb lelkiismeretességgel dolgozzanak, mert ellenkező esetben nagyon megrendül a közönségnek az adóhivatalokkal szembeni, eddig sem nagyon szilárd, bizalma.

HOZZÁSZÓLÁS A KONTÁR-KÉRDÉSHöz

A kerékpár, varrógép szaküzletek, javítóműhelyek sérelmei

Lapunk első számában cikk keretében mutattunk rá azokra a lehetetlen állapotokra, amelyek a kontárkodások kapcsán súlytják az ország terhek alatt roskadó, iparos társadalmát. Cikkünkben főleg a szerelő ipar helyzetével foglalkoztunk. Most azonban egy hozzánk beérkezett panasz alapján újabb kontár-kérdéssel kapcsolatos szakmai sérelmet hozhatunk nyilvánosságra. A beérkezett panaszt az alábbiakban közöljük:

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy »A törvény szigorú alkalmazásával kell megfizetni a tisztességes ipart az élelősi kontároktól« című cikkéhez az alábbiakban én is hozzá szóljak:

A varrógép, kerékpár stb. javítása és árusítása a törvény értelmében kizárólag szaküzletek részére van fenntartva. A fenti gépek eladásával csak azok a kereskedők foglalkozhatnak, akik erre iparigazolványt váltottak, javítást pedig csak azok végezhetnek, akik megszerezték erre a képesítést és iparigazolvánnyal rendelkeznek. A legtöbb szaküzlet tulajdonosa magát az ipart is tanulta s így egyaránt foglalkozik a gépek eladásával és javításával is. Természetesen úgy a szaküzletek, mint a javító műhelyek iparendeléyeik alapján alaposan kiveszik részüket a közterhekből.

Az utóbbi időben azonban nálunk Tg. Mureşen, — de valószínű az ország többi városában is — a törvény kijátszásával teremtnek egyesek jogtalan konkurenciát a fenti szakmának. Egyes autó- és vaskezeskedők ráfeküdtek ezeknek a cikkeknek az árusítására is, képviselőket szereztek maguknak és anél-

kül, hogy külön iparendélyvel rendelkezzenek, szabadon árusítják a kerékpárokat, varrógépeket és ezeknek alkatrészeit s ezáltal érzékeny károkat okoznak az adóterhek alatt nyögő szaküzleteknek és műhelyeknek.

Az ilyen üzletek nagyobb főkével rendelkeznek és így könnyűszerrel juthatnak a legjobb bonitású képviselőkhöz s tekintve, hogy nem fizetnek külön adót, árban is konkurenciát jelentenek a csupán csak ebből élő, iparendélyvel rendelkező szaküzleteknek.

Ebben a kérdésben számtalanszor fordultunk a kereskedő tanácshoz és az iparkamarához kérve, hogy ezeket a cégeket is kényszerítsék rá a kérdéses cikkek eladását célzó iparrendeley kiváltására. Azonban ezek a beadványok mai napig is eredménytelenek maradtak, az érdekeltek nem váltották ki iparjaikat.

A mai helyzet nem alkalmas arra, hogy a nagykereskedőket kérjük fel, hogy csak szaküzleteket szolgáljanak ki, mert minden leraakatnak érdeke az áru kihelyezése.

Az illetékesek volnának hivatva szakmai sérelmeink megvédésére, de azok ebben a kérdésben — legálább is Tg. Mureşen — eddig sem-

mit sem tettek, holott a kontárookra vonatkozó törvény szigorú alkalmazásával ez is könnyen rendeződhetne, mert ha mindenki kiváltja iparát és kiveszi részét az adóterhekből, úgy a szabad versenyben egyenlő lehetőségeink nyílnak, de addig, amíg csak a szaküzletek rendelkeznek iparendélyvel és fizetik az adókat, nagyon egyenetlen a küzdelem.

Fenti hozzászólásomnak abban a reményben kértem helyet b. lapjában, hogy így talán felfigyelnek az illetékesek is s hosszú huzavona után végre a törvény szellemében rendezik ezt a kérdést.

Teljes tisztelettel:

Baumgarten Géza
Târgu-Mureş

Nem okozott zavarokat a román piacon a francia frank értékcsökkenése

A francia kormány a frank aranytartalmát szabályozó törvény felüggesztette azzal az indokolással, hogy az aranyfedezet arányát később fogják meghatározni. Ezzel kapcsolatosan olyan hírek terjedtek el, hogy ez az intézkedés a gyakorlatban a frank aranyfedezetének újabb csökkentését eredményezi. A franknak ez az újabb leértékelése, a Nemzeti Bank hivatalos közlése szerint nincs kihatással sem a lejre, sem az ország gazdasági életére. Nem lényeges az importőrök esetleges vesztesége sem, mert a Romániában lekötött francia követelések nem jelentősek. A kiviteli vállalatokat szintén csak kevésbé érinti az intézkedés, mert a román-francia kliringben a román követelések mindössze 30 millió frankot képviselnek s így az értékleszállítás nem okozhat súlyosabb veszteséget. Az állam szempontjából a frank értékének leszállítása még nyereséget is jelentett, mert az államadóságok nagyrészt kamatait és törlesztési részleteit francia frankban fizetik és az értékcsökkenés folytán olcsóbban vásárolhatnak frankot. Ugyancsak nyereséget eredményez a frank értékének csökkentése a hadianyag-rendeléseknél is, mert a francia gyáraknál már lekötött hadianyagok árát utólagosan nem emelhetik, viszont a hadügyminiszterium a kifizetéshez szükséges frankot olcsóbban vásárolhatja meg.

G. B. L.

*selyemharisnya és habselyem-
fehérnemű*

elegáns, tartós

Kizárólag ezt kérje!

**Kapható minden
jobb üzletben**

IND. DE CONSTRUCII

Scumpirea nemotivată a materialelor, diferitele taxe și meseriași clandestini împiedică progresul industriei de construcții

Ca în fiecare meserie, și în meseria de construcție sunt multe neajunsuri, cari cu puțină bunăvoință din partea celor chemați s'ar putea înlătura și s'ar putea ajunge la desvoltarea meseriei de construcție. care este una dintre meseriile cele mai importante, căci nu este ramură de ocupație care ar putea îmbrățișa atâtea categorii de meserii. Dacă privim numai acele meserii, cari depind în mod direct de construcție ajungem la o cifră considerabilă, dar în acelaș timp în mod indirect oferă ocupație aproape tuturor meseriarilor, muncitorilor, comercianților, și fabricilor, aduce în mișcare întreaga viața economică.

Altfel fiind, meseria de construcție ar trebui să fie protejată în primul rând din partea conducerii, căci prin ocuparea atâtor brațe de muncă aduce îmbunătățirea generală a populației, dar în acelaș timp mărește impozitele directe în mod simțitor, apoi contribuie și la impunerea diferitelor taxe, măbind bugetul Statului.

Insă ce se întâmplă? Meseria de construcție în loc să fie protejată, se pun diferite piedeci înaintea desvoltării acestei meserii, ceace contribuie în mare măsură la scăderea numărului construcțiilor noi. În primul rând s'a revocat avantajul clădirilor noi de a fi scutite temporar de impozit. După acea se impun din partea Primăriei o seamă de taxe atât la clădiri noi, cât și la cele mai simple transformări. Nu afirm că aceste taxe ar fi insuportabile, dar contribuie în mare măsură la scumpirea construcției, descurajând pe mulți, cari poate ar fi avut de gând să construiască. La aceasta mai contribuie și urcarea nemotivată, dar pronunțată a prețurilor materialelor de construcție din partea firmelor cartelate. S'a scumpit în mod foarte brusc materialul de lemn și de metal, nevorbind de celelalte materiale, cari au ajuns în ullimul timp la prețuri exagerate. În împrejurările aceste nu este de mirare că lumea își perde pofta de a construi.

Cu toate acestea mai sunt oameni, cari construiesc, dar aceștia, pentru a face economii, recurg la pirașii

meseriei de construcție; la constructorii clandestini. În loc să angajeze meseriași conștiincioși și pregătiți, execută lucrările de multe ori cu salahori, sau persoane similare, cari stropindu și haina cu mortar afirmă că sunt zidari, abstrăgând dela acea că prin călcarea legii, prin păgubirea Statului, angajând persoane, cari se sustrag de orice contribuție față de Stat, județ, comună, dar pe baza legii meseriilor acești proprietari se expun unor amenzi destul de însemnate, este argumentul cel mai important, că își fac pagubă lor înșiși prin executarea proastă a clădirii datorită unor oameni nepricepuți.

În ce privește meseriași de construcție nu pot ajunge la pâne din cauza acestor clandestini, dar în acelaș timp frământându-se cum să plătească impozitele grele cu cari sunt impuși, dar neavând de lucru nici în totul sezonului. Chiar când ajunge la lucru, trebuie să se lupte nu numai cu concurenții legali, ba chiar și cu masa de cărpaci, cari neavând obligațiune față de nimeni, se angajează cu prețuri ridicile, dar mereu cerând avansuri peste avansuri, căci din lipsă de fonduri nu pot executa nici o lucrare fără avans, iar în caz de refuz părăsesc

lucrarea terminată ori, neterminată, căci nu se simt obligați față de nimeni, producând daune materiale proprietarilor, dar în acelaș timp și o lucrare executată în mod foarte prost.

Credem că acum în ceasul al 24-lea se vor răsândi șefii autorităților respective, luând toate măsurile necesare pentru a pune frâu desvoltării clandestinismului.

Anton Moldovan

Direcțiunea Cfr. va construi un nou cartier de vile. Direcțiunea Cfr. din București a cumpărat în cartierul Băneasa un însemnat teritoriu, pe care îl divizează acum în parcele, cari vor fi repartizate între funcționarii și angajații săi. Deocamdată se vor clădi două mii de vile pe teritoriul nou parcelat. Sumele necesare cumpărării de terenuri cât și pentru acoperirea cheltuielilor de construcții au fost avansate de Direcțiunea C.F.R. Sumele acestea vor fi amortizate în decurs de 15 ani de către funcționari și angajați. Având în vedere că e vorba despre construcție în massă, clădirea unei vile nu va costa prea mult. Suntem înformați că construcția vilelor se va începe în anul viitor.

Universitatea din Cluj a publicat licitație pentru lucrări de construcții. Clinicile universitare din Cluj vor ținea în ziua de 23 Iulie licitație publică pentru executarea unor lucrări de reparații în clădirea Clinicei psihiatrice.

INDUSTRIA LEMNELOR

Criza industriei de tâmplărie

Ne vine foarte greu să asemănăm situația de azi a industriei lemnului și cea din trecut, deoarece trecutul trezește numai sentimente înălțătoare, pe când prezentul oferă un tablou, care ne poate duce la disperare. Unde sunt acele vechi vremuri bune, când și meseriași tâmplari au fost stimați după merit, când aceasta meserie trecea drept o artă și când aceasta branșă era una dintre cele mai rentabile și cele mai însemnate?

Realitatea crudă a prezentului are în întregime un alt aspect. Azi tâmplării și muncitorii, cari lucre-

ază în cadrele branșelor înrudite, de abia își pot asigura pâinea de toate zilele, lucrând cu încordare din zori până noaptea. Căutând cauzele acestei schimbări atât de dureroase vom putea formula mai multe explicații. Prima cauză e că publicul nu mai privește produsele tâmplarilor, ca articole de prima necesitate. Spiritul vremii a majorat intens pretențiile publicului consumator, ceace în realitate înseamnă cumpărătorul a devenit mai pretențios și dorește ca meseriașul să-i dea incomparabil mai mult pentru banii săi, decât se poate.

Publicul azi nu se mai interesează de valoarea mobilelor, ci numai de aspectul extern al lor, fapt care a adus după sine producția tot mai intensă în ultimul timp, a mobilelor cu înfățișarea plăcută, dar de calitate inferioară. O altă cauză, care a provocat criza meseriei de tâmplărie, este scumpetea exagerată a materialelor. Această scumpire cauzează scăderea producției, iar pe de altă parte meseriașul nu-și mai poate primi salariul binemeritat cu ocazia livrării produselor.

Pentru a demonstra proporțiile fenomenelor mai sus anunțate e de ajuns credem, a spune că prețul lemnului de brad s'a scumpit dela 1 Ianuarie a. c. cu 90-100 procente iar prețul furniturii s'a urcat cu 120-200 procente. Cu toate că scumpirea a luat proporții atât de uriașe nu se pot realiza prețuri mai înalte decât în trecut. Veniturile publicului consumator nu s'au urcat în ultimul timp și astfel publicul nu prea poate suporta diferența de preț. Astfel greutățile urcării de prețuri sunt suportate mai ales de meseriași. La cele de mai sus se adaugă apoi și efectele dezastruoase

ale existenței meseriașilor clandestini, cari provoacă daune importante și meseriașilor tâmplari.

Aceasta e situația branșei de tâmplărie. Unii membrii mai reprezentativi ai branșei fac mari eforturi pentru a trezi din moleșală pe meseriași cu scopul de încerca să facă în comun ceva pentru crearea unei situații mai sănătoase. Sperăm că aceste încercări vor fi încoronate de succes și toată branșa va re-simți în curând efectele acestei munci.

Cooperativa de mobile, care există acum, dă mari posibilități întregii branșe. Durere însă, că numărul membrilor este atât de mic. Ar fi în interesul tuturor, ca numărul membrilor, azi 28, să fie cât mai mare. Toți meseriașii tâmplari ar avea interesul să se solidarizeze în cadrele cooperativei, care pune la dispoziția membrilor ei nu numai materii prime, dar ajută și valorizarea produselor, iar prin acordarea de avansuri ajută în mod efectiv pe meseriași în lupta, ne care o duc pentru a reuși să învingă greutățile, pe cari criza le pune în calea propășii lor. *Iosif Bajkai*

pe lângă Camere ar fi reorganizate, ajungând în fruntea lor câte un judecător de tribunal. În sensul proiectului numai acele persoane ar putea face comerț, cari au firme înregistrate. Pentru a deveni comerciant e nevoie ca persoana respectivă să fi urmat școala primară, să fi exercitat timp de cel puțin 5 ani profesiunea de comerciant, din care timp de 2 ani să fi fost angajat sau contabil. Acest stagiul este de 3 ani pentru absolvenții gimnaziilor comerciale, pentru absolvenții liceelor comerciale 2 ani, iar pentru absolvenții academiei comerciale 1 an. Nu poate fi comerciant nici un individ pedepsit pentru contrabandă, furt, excrocherie, falsificare. Adevăratele termenuri de probă nu se pretinde, dacă comerciantul deschide prăvălie într-o localitate cu mai puțin decât 5000 locuitori, sau deschid prăvălie la oraș după ce au exercitat profesiunea de comerciant timp de 4. ani la sat.

— **Comercianții târgoveți impuși cu taxe după terenul ocupat.** Administrația Financiară a impus în zilele trecute pe comercianții târgoveți cu taxe după terenurile ocupate de șetrele lor. Acești comercianți vând de ani de zile fără să fi plătit taxe de acestea. Comercianții plăteau numai o vamă după șetre pentru primărie. Nouile taxe se impun după teritoriul în metrii pătrați ai șetrei. Cei interesați se pregătesc să protesteze împotriva acestei impuneri injuste.

— **Reglementarea legală a fondului de pensie al comercianților.** În urma multiplelor interpelări ale Camerei de Comerț din București Ministerul Muncii a adus la ordinea de zi problema reglementării legale a fondului de pensii al comercianților. Camera de Comerț a prelucrat un proiect de lege, care propune înființarea unui institut de pensii absolut independent. Ministerul mai studiază afară de acest proiect și două alte proiecte referitoare tot la acest subiect.

COMUNICĂRILE MICILOR COMERCIANȚI

Comercianții târgoveți protestează împotriva extinderii și asupra lor a orei de închidere

După cum se știe, orele de închidere pentru sezonul de vară au fost introduse după lungi tratative în zilele trecute. În sensul convenției ora de închidere pentru timpul mesei e dela ora 12 până la ora 4 p. m.

Aceste ore de închidere în acest an au fost extinse și asupra comercianților șetrari-târgoveți, cari sunt foarte simțitor lezați de această reglementare. Aceasta pentru că absolută majoritate a cumpărătorilor acestor târgoveți sunt țărani dela safe, cari numai după vânzarea produselor lor pot să cumpere mărfurile necesare.

Nici vechea oră de închidere nu era potrivită, căci țărani fac cumpărături mai ales în timpul mesei, dar totuși șetrele putându-se deschide la ora 3, țărani tot mai puteau aștepta până atunci. Dar acum nu mai pot aștepta ora de deschidere, căci au mult de mers până acasă și pornind la 4 ar ajunge noaptea în satele lor.

Această dispozițiune lezează cu atât mai simțitor pe târgoveții sătrari sătrari, căci sătrarii de pe piața de vechituri, cari vând mărfuri similare nu sunt obligați să respecte ora de închidere, deci marea parte a țărănilor se aprovizionează cu mărfurile necesare dela ei.

Comercianții târgoveți prin »Blocul Economic« care constituie una dintre cele mai principale secții ale asociației, au făcut demersurile necesare și se crede că aceste dispozițiuni vor fi revocate de forurile competente.

O nouă reglementare a profesiei de comerciant

Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie a pregătit un proiect de lege referitor la modificarea înregistrărilor de firme și în acest proiect se mai propune și reglementarea profesiei de comerciant. În sensul acestui proiect oficiile de firme, cari funcționează

Bece Géza

uriszabó, Cluj, Piața Unirii 21

ÉPÍTŐIPAR

Az anyag indokolatlan drágulása, a különböző illetékek és a kontárok akadályozzák az építőipar fejlődését

Mint minden iparágnak, úgy az építőiparnak is megvannak a maga különleges nehézségei, melyek ennek a nemzeti fejlődés szempontjából nagyon nagy jelentőséggel bíró iparágnak a fejlődését akadályozzák. Egyetlen ipar sem foglal magába annyi kategóriát, mint az építőipar, amely nem csak jelentős számot képviselő, különféle iparágnak ad munkát, hanem számos gyárnak, vállalkozásnak emeli üzleti forgalmát s mondhatni, hogy ennek az iparnak a sorsa jelentősen befolyásolja az ország gazdasági életét.

Ennek alapján azt találánk természetesnek, ha az építőipart az állam támogatásban részesítené, mert a különböző munkalehetőség teremtése által hozzá járul az állam bevételeinek fokozásához is, s így teljes mértékben meg is érdemelne a támogatást.

A valóságban azonban mi történik? Ahelyett, hogy az építőipart előnyökben részesítenék, akadályokat gördítenek útjába, természetes következményként vonja maga után azt, hogy az új épületek száma jelentősen csökken. Elsősorban megvonták az új épületek adómentességét. A városok egész sor illetéket vetnek ki minden új épületre és átalakításokra. Nem akarom távolról sem azt állítani, hogy ezek a taxák elviselhetetlenek, csupán leszögezem hogy ezek is hozzájárulnak az építkezések csökkenéséhez. Ez valamint a kartellek által tulságosan felemelt nyersanyag-árak nyilván hozzájárulnak, hogy az építkezni akarók egy része mielőtt hozzákezdene, már elveszíti a kedvét. Megdrágultak jelentősen a fa- és a vas-anyagok, nem is beszélve a többi anyagokról, melyeknek ára az utóbbi időben szintén ijesztően drágult. Ilyen körülmények között nem is lehet csodálkozni, ha a közönség elvesztette kedvét s kevesebben szánják rá magukat az építkezésre.

Azért vannak még építkezők, de ezek, hogy takarékoskodjanak kontárokkal dolgoztatnak. Ahelyett, hogy szakképzett és lelkiismeretes iparosokat alkalmaznának, kontárokkal végeztetik el az építkezési munkálataikat s ezáltal nagy büntetéseknek teszik ki magukat, arról nem beszélve, hogy a kontárok az

építkezéseket nagyon silányul végzik el.

Ami az építkezéseket illeti, ezek nem tudnak munkához jutni a kontárok törvénytelen konkurenciája miatt. Amikor nagy nehezen valami munkához jutnak nem csak a törvényes konkurensokkal kell megküzdeniök, hanem a kontárokkal is. Ezek ellen szinte reménytelen a küzdelem, mert senkivel szemben sincsenek obligóban s neveltséges áron vállalják a munkát. A munkadíj egy részét előlegként veszik fel s gyakran félbeszakítják a megkezdett munkát, mert felelőtlenül dolgoznak.

Azt hisszük itt a 12-ik óra s végre az illetékesek meg kell találják a módját, hogy az építőipart megszabadítsák a kontárkodás áldatlan rendszerétől. *Moldovan A.*

FAIPAR

Az asztalosipar válsága

A faipar mai helyzetével kapcsolatosan nagyon nehéz összehasonlítást tenni a jelen és a múlt között, mert amíg a múlt lélekemelő emlékeket ébreszt, addig a jelen nagyon siralmas képet mutat. Hol vannak azok a régi jó idők, amikor az asztalos ipart kellően értékelték, szinte művészetként kezelték és mint a legjelentősebb iparok egyike a legjobban fizetett szakma volt.

A jelen a maga rideg valóságában másképpen fest. Ma már az asztalos- és a rokonszakmák képviselői verejtékes munkájukkal szakmájukon keresztül alig tudják a létminimumot biztosítani. Ha ennek okát keressük, többféle magyarázatot is találhatunk. Az első ok, hogy az asztalosipar termékeit a közönség nem tekinti közszükségleti cikknek, illetve árúnak. Azonkívül a kor szelleme tulfejlesztette az igényeket, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vevő a pénzért aránytalanul többet kíván, mint amennyit az iparos e'lenértékként nyújthat. Ma már a butoroknál nem a butor tulajdonképeni értéke, hanem a külső formája a fontos, s az

Uj villanegyedet épít a Cfr. igazgatóság tisztviselői részére. Bucurestiben a Cfr. vezérigazgatóság Băneasa környékén hatalmas területet vásárolt, amelyet parcelláztat és tisztviselői részére villanegyedet létesít. A jelek szerint közel kétezer villa épül az ujjonon parcellázott területen. Ugy a telekvásárláshoz, mint az építkezésekhez szükséges összeget a Cfr. előlegezi s tisztviselőitől amortizációs alapon tizenöt év alatt vonja le a villa értékét. Tekintve, hogy kétezer villa felépítéséről van szó, tehát tömegépítkezésről, az előzetes kalkulációk szerint egy-egy villának a felépítése nagyon kevés összegbe kerül. Hírek szerint az új bucuresti villanegyed felépítését a jövő évben kezdik meg.

Építészeti munkákra tartárlejtést a kolozsvári egyetem

A kolozsvári egyetemi klinikák július 23-án árlejtést tartanak az elmegyógyászati klinika és az ugynevezett Bethlen-kert környékének tatarozási és javítási munkálataira.

utóbbi időben ez jelentősen elősegítette a szemre ugyan mutatós, de alapjában értéktelen butorok készítését. A harmadik súlyos ok, aminek az asztalos ipar a válságát köszönheti, az aránytalanul drága nyersanyagárak, amelyek részben lehetetlené teszik az iparos termelését, részben pedig kizárják a lehetőségét annak, hogy a termelt áru értékesítésekor az iparos megkaphassa jól megérdemelt munkadíját, mert a közönség ma már nem képes megfizetni a drága nyersanyag mellett a munkát is.

A fentiek ténybeli megvilágítására teljesen elégséges, ha leszögezzük, hogy a fenyőfaárak ez év január elsejétől mostanig kilencven-százszázalékban emelkedtek, a furnir árak pedig átlagosan százszáz-kétszáz százalékos drágulást mutatnak. A drágulással szemben azonban a munkák értékesítésénél nem lehet magasabb árakat elérni, mint a múltban. A vásárló közönség jövedelme nem emelkedett s így természetes, hogy az anyag drágulás részbeni áthárítását sem tudja vállalni, s így a drágulás

nem is annyira a közönséget, mint a szakmát érinti.

A fenti okon kívül a szakmai válságot nagyon elősegítik a vidéki kontárok is, akik nem szakszerűen előállított butorokkal árasztják el a piacokat s ezáltal érzékeny károkat okoznak az asztalos iparnak.

Igy fest ma az asztalosipar helyzete. Néhány reprezentánsa a szakmának kísérleteket folytat, hogy felrázza téllenségre ítélt kartársait s közösen próbáljanak a szakmai védelem érdekében tenni valamit. Remélhető, hogy ezek a kísérletezések eredménnyel végződnek s ennek rövidesen a szakma is érezni fogja hatását.

Szakmai szempontból kitűnő gazdasági lehetőségeket nyújtana a

már meglevő butorszövetkezet. Sajnos azonban — bár a szövetkezet jó üzleti forgalmat mutat — tagjainak száma nagyon kevés. Közös érdek volna a szövetkezet kibővítése, amely ma huszonnyolc asztalostagot számol. Az asztalos iparosok érdeke, hogy a szövetkezet keretein belül tömörüljenek, amely nem csak szépen felszerelt nyersanyag feldolgozó műhelyével áll tagjainak rendelkezésére, hanem a tagok által termelt butorokat értékesítés végett átveszi, sőt a továbbtermeléshez pénzelőleget, vagy nyersanyagot is biztosít az asztalosoknak s ezáltal segédkezet nyújt a mai áldatlan gazdasági viszonyok könnyebb áthidalásához.

Bajkai József

KISKERESKEDÉSI ELEM

A piaci sátrasok tiltakoznak a rájuk is kiterjesztett nyári záróra ellen

Az üzletek nyári záróját mint ismeretes, hosszas tárgyalások után az elmúlt napokban léptették életbe. A megállapodás szerint az üzletek déli zárójára egy órától négy óráig tart.

A nyári záróra ezen rendelkezéseit az idén kiterjesztették a piaci sátrasokra is, akiket ez nagyon súlyosan érint. Ugyanis a mintegy kétszáz rövidáru, konfekciós stb. sátrak vevőköre főleg a falusi parasztságból kerül ki, akik áruval jönnek be a városba s csak árujuk eladása után intézik el vásárlásaikat.

Ezen okból a sátrasok kifogásolták a régi záróját is, mert a falusi parasztság főleg déli időben intézhette vásárlásait. A három órás nyitás azonban annyira-amennyire megfelelő volt, de a nyári záróra érzékeny veszteséget jelent. A falusiak nem várhatják be a négyórás nyitást, mert hosszú utat kell megtegyenek hazáig s a nyári záróra miatt kénytelenek elhalasztani vásárlásaikat.

Az új záróra rendelkezés annál inkább súlyosan érinti a piaci sátrakat, mert ugyanakkor, amikor ők kénytelenek sátraikat a záróra rendelet értelmében csukva tartani, az ócskapiacra hetenként háromszor a hasonló új áruval megrakott sátrak déli idő alatt is nyitva tartanak, mert rájuk nem vonatkozik a rendelet s a falusiak egy ré-

szé, mintsem bevárja a négy órás nyitást, itt intézi el vásárlásait.

A piaci sátrasok a »Blocul Economic« utján, amely egyesületnek egyik legfontosabb alosztályát képezik, megtették a szükséges lépéseket, hogy a rájuk nézve sérelmes záróra rendelet alól vonják ki őket. A megindult tárgyalások reményt nyújtanak arra, hogy az ügyben az illetékes tényezők kedvezően döntenek.

Új törvény készül a kereskedői foglalkozás szabályozására

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége törvénytervezetet készített a cégbejegyzések módosításáról és a tervezetben javaslatot tesz a kereskedői foglalkozás szabályozására is. Eszerint ujjaszerveznék a kamarák mellett működő céghivatalokat és a hivatal élére elnökként törvényszéki bírót kerülne. Kereskedelmet a tervezet szerint senki sem üzhet anélkül, hogy cégét be ne jegyeztetné. Ahhoz, hogy valaki kereskedést nyithasson, a következő feltételeknek kell megfelelnie: elemi iskolai végzettség, legalább öt évi kereskedelmi gyakorlat, amiből két évet mint alkalmazott vagy könyvelő töltött el. A kereskedelmi gimnáziumok végzett növendékeinél ez a gyakorlati idő három, a kereskedelmi liceumok növendékeinél két évre száll le, azoktól pe-

dig, akiknek akadémiai diplomájuk van, mindössze egy évi gyakorlatot követelnek. Kereskedő csak az lehet, akit lopásért, csempészésért, csalásért, hamisításért el nem ítélték. Nem követelik a gyakorlati idő igazolását, olyan kereskedőtől akik ötezer lakosnál kisebb községben telepednek le, vagy négy évi falusi gyakorlat után nyitnak városi üzletet.

A kereskedők nyugdíjalapjának törvényes szabályozása.

A bucureştii kereskedelmi kamara többszörös felszólására a munkaügyi minisztérium napirendre tűzte a kereskedők nyugdíjalapjának törvényes szabályozását. A Kereskedelmi Kamara már ki is dolgozott egy tervezetet mely egy független kereskedő nyugdíjintézet létesítését célozza. Ezen a tervezeten kívül még két tervezetet tanulmányoz a minisztérium

Telepadóval sulytották a piaci kereskedőket.

Az elmúlt napokban, a piaci kereskedőkre, sátraik után telepadót vetett ki a városi adóhivatal. Évtizedek óta árulnak sátraikban a piaci kereskedők, anélkül azonban, hogy eddig egyetlen esetben is kértek volna tőlük telepadót. A sátrak után a város által meghatározott helypénzt, ugynevezett vámot fizetnek a kereskedők a városi adóhivatalnak, amelyet a négyzetméterenként elfoglalt terület alapján számítanak ki s így az ujonnan kivetett telepadó nem csak indokolatlan, de jogtalan is. Az érdekeltek egyesületükön keresztül készülnek tiltakozni a rájuk rótt újabb teher ellen.

Legmodernebb
KÖNYVKÖTÉSEKET
jutányosan készít

BLAU

CLUJ. Str. Minoritilor 4.

IND. DE CROITORIE

Sindicatul croitorilor din Cluj a fost însărcinat cu confecționarea de articole militarești

Comandamentul Corpului VI de Armată s'a interesat printr'o adresă, dacă sindicatul croitorilor e dispus și, în caz afirmativ, pe lângă ce condițiuni, să confecționeze costume militare. Sindicatul a primit cu plăcere această propunere, deoarece doria mai demult să între în contact cu forurile competente tocmai în vederea angajării de lucrări similare.

Meseria de croitorie este o profesiune de sezon și astfel cei mai mulți maeștrii nu au nici o comandă în timpul verii. În trecut sezonul bun îi recompensa pe croitorii pentru sezonul prost. În anul curent însă sezonul a fost nesatisfăcător, deci croitorii au rămas fără rezervă pentru timpul sezonului mort.

Sindicatul s'a ocupat cu planul de a propune forurilor militare să le dea comenzi pentru confecționarea costumelor militare pentru ca croitorii să aibă ceva izvor de câștig pentru sezonul mort. Trebuie s'o spunem că armata nu poate plăti mult, dar în orice caz, fiind vorba despre o comandă mare, croitorii vor putea câștiga atâta cât le ar fi de ajuns pentru a eși cu bine din situația critică, în care se află.

Înainte însă ca Sindicatul să fi putut face propunerea sa, Comandamentul Corpului VI. a trimis o adresă Sindicatului, propunându-i confecționarea de costume militare.

Convențiunea dintre Armată și Sindicat s'a și încheiat, iar în zilele acestea croitorii vor putea să-și preia materialele pentru prelucrare.

Decizia Armatei a fost foarte bine primită de către croitorii și sperăm că în viitor se vor putea încheia convenții similare și cu alte branșe. Astfel Armată ar deveni una dintre cele mai mari consumatoare ale meseriașilor și ar ajuta astfel pe aceștia să-și îmbunătățească întrucâtva situația.

Ar fi foarte bine, dacă și conducătorii meseriașilor din alte orașe ar intra în legătură cu forurile militare; suntem convinși că inițiativa demnă de toată lauda a organizației din Cluj va avea rezultate satisfăcătoare și acolo.

STOFELE SE SCUMPESC CU 15—25 LA SUTĂ. În industria de stofe se observă o nouă scumpire. Prețul stofelor groase de calitate mai inferioară pentru iarnă s'a urcat cu 25 la sută, iar stofele de calitate mai fină s'au scumpit cu 15 la sută, față de prețurile din anul trecut. Fabricile susțin că această scumpire a fost inevitabilă din cauza continuiei scumpiri a lănei și a urcării taxelor și impozitelor.

CROITORII DE DOMNI N'AU DREPȚUL SĂ CONFECTIONEZE COSTUME DE DAME. Decurând croitorii de dame și de domni din Oradea au ținut un consiliu. Punctul principal al dezbaterilor a fost acea doleanță a croitorilor de dame, că croitorii de domni în ultimul timp se ocupă și cu confecționarea de costume de dame. Conducătorii croitorilor de domni și-au dat seama că

doleanța croitorilor de dame este complet justificată, de aceea au decis, ca să convoace pe croitorii de domni pentru a se aduce decizie în această privință. Croitorii de dame au ținut o convorbire separată, la care d. Samuil Weisz a fost ales președinte al organizației. Adunarea generală a decis că va adresa o plângere Inspectoratului și Ministerului Muncii, cerând ca între membrii comisiilor examinatoare depe lângă Camera de Muncă să se numească și meseriași, căci în prezent nici un meseriaș nu participă în această comisie.

SZABÓIPAR

Katonai munkálatokra kapott megbízást a cluji szabók szindikátusa

A VI. hadtest parancsnoksága átiratban érdeklődött a cluji szabók szindikátusánál, hogy tagjai vállalnának-e és ha igen, milyen feltételek mellett a hadsereg részére katonai ruhák konfekcionálását. A katonai átiratot a szindikátus annál is inkább magáévá tette, mert már a multban is az egyesület keretén belül felvetődött a gondolat, hogy lépjenek érintkezésbe illetékes tényezőkkel a legénységi ruhák készítése érdekében.

A szabó-ipar ugyanis szezon munkának tekintendő s a legtöbb mester az év egy bizonyos szakában csak ritkán juthat munkához. A multban midőn még jobbák voltak a kereseti lehetőségek, a szezon rendesen kárpótolta a szabókat a holt szezonért. Ma azonban a munka annyira megcsappant, hogy a kismesterek a főszezonban is felélik keresetüket s a munka csökkenésének idejére sokan megélhetési nehézségekkel küzdenek.

A szindikátus kebelében vetődött fel az eszme, hogy azerre ráutalt iparosok a holt szezonban — midőn más munkára amugy sincsen kilátás — a hadsereg részére katonai ruhák készítését vállalhatnák. Igaz, hogy a hadsereg a ruhák konfekcionálásért nem sokat fizethet, de tömeg munkáról van szó s ennek elnyerése esetén a kis mesterek helyzete jelentős javulást mutatna.

Mielőtt a szindikátus erre vonatkozólag megtette volna ajánlatát, a katonaság saját iniciatívájából átiratban fordult hozzájuk, felajánlva a szindikátus tagjai részére a katonai ruhák készítését.

A hadsereg és a szindikátus között a megállapodás már létrejött, sőt a közel napokban a munkákban résztvenni akaró szabók át is vehetik a katonai anyagokat feldolgozás végett.

Nem csak a szabók, hanem az össz iparosság is jóleső örömmel fogadta a hadsereg elhatározását, hogy a munkálatok elvégzésére polgári iparosokat használnak fel, mert remélik, hogy hasonló módon a többi ipari szakmákkal is létrejön majd a megállapodás, amely esetben a katonaság mint az ország ipari termékeinek egyik legnagyobb fogyasztója jelentős mértékben csökkenteni az iparosok munka-hiányát.

Nagyon helyes volna, ha a többi városok iparos vezetői is érintkezésbe lépnének az ottani hadsereg képviselőivel,

IN ATENȚIA CROITORILOR PATRONI DIN CLUJ. Sindicatul Croitorilor Patroni din Cluj (Str. Iorga No. 2.) ca urmare la adresa Batalionului VI. Administrativ în cheștiunea confecționării unor efecte, aduce la cunoștință tuturor croitorilor, cari doresc a lua parte la această furnizare (mantale, vestoaie, pantaloni și capele) să se prezinte până la data de 18 crt. la Dl Cristea Vasile Str. Regina Maria No. 31, unde vor putea primi deslușirile cuvenite.

Cluj, la 7 Iulie 1937.

Sindicatul Patronilor
Croitori din Cluj.

hisszük, hogy a cluji dicséretreméltó kezdeményezés máshol sem talál elutasításra.

15—25 SZÁZALEKKAL DRÁGUL A SZÖVETIPARBAN. Ismét drágulás mutatkozik a szövetiiparban. A gyengébb minőségű téli vastagárunknál a gyárak huszonöt, a jobb minőségeknél pedig tizenöt százalékkal számítanak többet a tavalyi áraknál. A gyárak az emelést a növekvő közterhekkkel és a gypaju állandó drágulásával indokolják.

FÉRFISZABÓKNAK NINCS JOGUK NŐI KOSZTÜMÖKET KÉSZITENI. A közelmultban Nagyváradon a férfi- és női szabók értekezletet tartottak. Az értekezleten a női szabóknak azt a panaszt tárgyalták, hogy a férfi szabók az utóbbi időben női kosztümök készítésével foglalkoznak. A férfi szabók vezetősége belátta, hogy a női szabók panasza jogi szempontból teljesen indokolt és úgy határozott, hogy a kérdés eldöntése érdekében rövidesen a férfi szabók szakosztályát ülésre fogja összehívni és ebben a kérdésben ott fog határozni. Külön ülést tartott a női szabók szindikátusa, amely elnökké Weisz Sámuel választotta meg. A közgyűlés elhatározta, hogy a munkaügyi felügyelőségekhez és a munkaügyi miniszterhez intéznek panaszt amiatt, hogy a munkakamara mellett működő vizsgáztató bizottság tagjai között nincsen egyetlen szakember sem.

A KOLOZSVÁRI SZABÓMESTEREK FIGYELMÉBE. A kolozsvári szabómesterek szindikátusa (str. Iorga 2) ezuton hozza az érdekelt szabók tudomására, hogy a VI. hadtest átiratban értesítette a szindikátust, hogy tagjai részére katonai megrendeléseket biztosít. Mindazok, akik a munkálatokban részt akarnak venni a feltételek részletes ismeretése végett f. hó 18-ig jelentkezzenek Vasile Cristea urnál. (str. Reg. Maria 31)

Olvassa és terjessze

az »IPARI ÉLET«-et

INDUSTRIE DE PIELĂRIE

Analiza prețurilor la încălțăminte și raportul de câștig

Urcările, ce continuă să se mențină, la materialele întrebuințate în meseriile de încălțăminte, m-au determinat să arăt colegilor de breslă dezastrul, care ne pândește, de care nu vom putea scăpa numai prin crearea unei organizații puternice, care să se poată impune nu numai fabricanților și comercianților, dar chiar și ministerelor.

2 1/2 fuse piele I. internă á 90 Lei	225.—
55-60 dkg. talnă I. internă á 260-300	120.—
Bransol á 160	Lei 100.—
Căptușală	„ 35.—
Accesorii	„ 20.—
Total material	Lei 500.—
Lucrători: La fețe	Lei 50.—
„ Partea de jos	„ 200.—
Total lucrători	Lei 250.—

Regia lunară:

Chirie	Lei 1500
Impozit Stat	„ 500
Taxe comunale	„ 142
Casa Asigurare	„ 304
Încălzit, luminat	„ 500
	Lei 2046:30=cca.
Regie la zi	Lei 100.—
Câștigul redus de lege la 20%	„ 150.—
Ar trebui se coste deci o pereche de ghete domni	Lei 1000.—

Aceasta calculație se referă la un pantofar de mână întâia. După cum se vede, el rămâne numai cu 20% câștig admis de lege, ceace face 150 Lei la o pereche de ghete. Din aceasta sunt a se acoperi următoarele cheltuieli efective, cari nu pot fi calculate nici la regie nici la alt articol ș. a. Dobânda după marfa cumpărată pe credit, sau a imprumutului contractat, riscul pentru cazul că marfa nu va fi plătită, sau plătită cu întârziere, lucrul efectiv al patronului: Luarea măsurii, croiala, precum și multe alte mărunțișuri, de cari cei mai mulți nu-și dau seama. Și dacă mai luăm în considerare că o pereche de ghete nu se face într-o zi, obiceiul fiind 4 perechi la săptămână la calfe bune, cu conștiința liniștită se mai pot calcula 30%, astfel că o pereche de ghete de domni ar veni să coste Lei 1300.—

Față de aceasta la meseriașii, cari lucrează pentru piața prețurile stau astfel:

Piele defectă	Lei 90.—
Căptușală	„ 20.—
Richtuit	„ 25.—
Lucrator	„ 80.—
Accesorii	„ 100.—
Material	Lei 315.—
Regie	„ 20.—
20% câștig	„ 63.—
	Lei 398.—
30% patron	„ 120.—
Total	Lei 518.—

Deci la acești meseriași de mână a doua o pereche de ghete de domni din material defect, cu o mână de lucru mediocră etc. ar costa 518 Lei.

Să vedeți care este realitatea. Meseriașul, care lucrează pentru piața obține prețul de Lei 513 la pereche de ghete. Vă puteți convinge ușor consultând prețurile din vitrine sau la piață.

În schimb meseriașul de mână întâi, care s'a săbătut atâta vreme, ca să devină ceace este, nu poate obține nici pe departe prețul de Lei 1300 la pereche de ghete.

Dacă mai ținem seamă și de faptul, că înainte de război acești meseriași de mână întâia câștigau câte 32 coroane pe săptămână, ceace ar corespunde la 1300 Lei, față de care azi abia câștigă 400 Lei la săptămână.

În concluzie meseriașul sărăcuțos nu este încurajat cu nimic, fiind lăsat destinului necruțător, în schimb speculantul se urcă din treaptă în treaptă atingând sferile cele mai înalte, fără să fie îndeajuns pregătit.

Cazul aceasta se referă nu numai la pantofărie, ci și la toate meseriile, profesiunile libere etc. etc.

Eu, ca un mic meseriaș, fără cunoștințe prea mari, însă cu o minte sănătoasă, pun întrebarea următoare: Este bine așa?

LUCA BIRIȘ

A törvény által 20 %-ra csökkentett hasznort 150 lei. Egy pár férfi cipő tehát bele kellene kerüljön 1000 leibe.

Ez a kalkuláció egy elsőrangú cipészre vonatkozik. Amint látjuk csak a törvény által megengedett 20 % marad meg, ami egy pár cipőnél 150 lejt tesz ki. Ebből kell aztán fedezze a különböző kiadásokat, melyeket nem lehet hozzászámítani sem a rezséhez, sem más cikkhez. A hitelbe vásárolt áruk százaléka, a rizikó a hitelben készített cipőknél, az esetleg elrontott rendelés, a mesterember effektív munkája: mértékvetél, szabás s több más aprómunkák, melyeket a laikus nem is ismer. Ha viszont figyelembe vesszük hogy egy pár cipőt nem lehet egy nap alatt bevezetni, mert még jó segédekkel is hetenként legfeljebb 4 párat lehet előállítani, nyugodt lelkiismerettel a fenti árhoz hozzá számíthatunk még 30% ot s így egy pár férficipő előállítására 1300 leibe kerülne.

Annak a cipésznek viszont, aki a piac részére dolgozik, az árak így alakulnak:

Defekt bőr	90
Bélés	20
Varrás	25
Munkás bére	80
Hozzávaló	100
Nyersanyag	315
Rezsi költség	20
20% kereset	63
	398
30% a munkaadónak	120
Összesen	518

Az a kisiparos aki a piacnak dolgozik kap tehát 518 lejt egy pár cipőért s tekintve, hogy tömegmunkát végez kereset szempontjából jóval előnyösebb helyzetbe kerül, mint az első osztályú cipész, aki távolról sem tudja elérni a megfelelő árakat.

A háboru előtt a cipészek hetenként megkerestek 32 koronát. ami ma 1300 leinek felel meg, s ezzel szemben mostani hetikeresetük csupán 400 lei

Ezek a megállapítások vonatkoznak minden egyes iparágra s szabad foglalkozásra egyaránt.

En, mint kisiparos, akinek nincs nagy felkészültsége, de józan ésszel gondolkodom, felteszem a kérdést: Jól van ez így?

LUCA BIRIȘ

BŐRIPAR

A cipészipar és a kereseti arány

A folytonosan erősbbödő áremelkedések arra készítetnek, hogy a szaktársak előtt bemutassam azokat a veszedelemeket, melyek a kisiparosokat fenyegetik s amelytől csakis egy erős hatalmas szervezet létesítése által tudnának megszabadulni. A kereseti lehetőségek szempontjából bemutatjuk a valóságban mennyibe kerül egy pár férfi cipő előállítás:

2 1/2, köteg I-a belföldi bőr a 90 Lei	225
55-60 dgr. I-a belföldi talpbőr 260-300	120
Bransolt a 160	„ 100
Bélés és vászon, hozzávalók	„ 55
Összesen	500

Munkások:

felsőreszkészítés	50
alsóreszkészítés	200
Összesen	250
Hozzávaló	500
Munkabér	250
Összesen	750

Havi rezsiköltség:

Házbér	1500
Állami adók	500
Városi adók	142
Betegsegélyző	304
Fűtés, világítás	500
havi rezsi	2946
elosztva 30-al kb. 100 Lei naponta.	

A bőrgyárak ugrásszerű áremelése halálra itélik a cipész ipart

Az utóbi idők folyamán talán egyetlen szakma sem szenvedett annyit az áremelkedésekkel kapcsolatosan, mint a cipészek. A cipész-szakmát az utóbbi évtizedeken állandóan folytogatotta a cipőgyárak termékeinek fokozottabb mértékben történő előállítására és piacra dobása. A múltban is voltak cipőgyárak, de ezeknek áraival szemben a kézműipar felvehetette a versenyt, mert az a lényegtelen differencia ami a kész és a csináltatott cipő ára között mutatkozott, részben elenyészően csekély volt, részben pedig minőségben kárpótolta a fogyasztót.

Ma azonban a cipőgyárak megsokszorozódtak, állandóan fokozzák termeléseiket s az időközben beállott gazdasági válság következtében a fogyasztók pénzük arányában kénytelenek áttérni

a csináltatott cipő helyett a silányabb minőségű, de olcsóbb kész áru vásárlására. A bőrgyárak állandóan emelik áraikat s ma már a méreg drága anyag mellett csak nagyon kevésre tehető azoknak a száma, akik megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy csináltatott cipőt viseljenek.

A bőrgyárak eddig egymással is versenyezve szabadon állapították meg áraikat. Az utóbbi időben azonban a nyersanyag drágulása folytán kartell-tárgyalások indultak meg az egyes gyárak között, amely végül is eredményre vezetett, amennyiben Julius Eisejével az érdekelt gyárak megalakították a bőrgyárak kartelljét. Az újonnan alakult kartell-megállapodás kiszivárgott hírei szerint főleg a nyersanyag beszerzésére vonatkozik s a beszerzett anyagot aztán meghatározott kvóta arányában osztják szét az egyes gyárak között. Természetesen az új kartell nem hagyta szem elől az áru értékesítését sem közös árakat állapított meg. Az új kartell szerint a bőrgyárak három kategóriába tartoznak, első, második és harmadik osztályu áruval s a kategórizálásnak megfelelően egységes árakkal dolgoznak.

Az új kartell első bemutatkozása pillanatában átlagosan tíz százalékos áremelést hajtott végre. Ez az áremelkedés azonban az árakat nem alakította ki véglegesen, mert újabb áremelések várhatók. Hozzáértők szerint most a bőrparban holt szezon van s azért ilyen

minimális a kartell pillanatnyi éremelése, de őszire mire megkezdődik a tulajdonképeni szezon, újabb a mostaninál jóval lényegesebb áremelkedés várható.

A cipészek a rohamos áremelésekkel következőben csak a legtrikább esetben juthatnak új munkához s ma szinte kivétel nélkül, az egész minimális bevételt jelentő, kisebb javítási munkából kénytelenek élni. A cipőgyárak fokozatos fejlődése gyökerében támasztja meg ezt a hajdan szinte legjobban jövedelmező iparágat, most pedig a bőrarak ugrásszerű emelkedése, azt a kevés kereseti lehetőséget is kiüti az egyes mesterek kezéből amit a cipőgyárak meghagytak.

NAYGBANI BŐRÁRAK :

Talpárak:

Kruppon kg.-ként	Lei 220
Lábas talp „	” 160
Nyak „	” 120
Hasszél „	” 90

A fenti árak a gyárak eladási árai s ahhoz még külön hozzá számítandó kg.-ként 5 lei illeték, valamint a számla után 6 százalékos forgalmi adó, taxa ad valorem és szállítási költség.

KRÓM ÁRAK

Dermata borju box fekete kvadrátonként: I. oszt. Lei 71. II. oszt. Lei 63. III. oszt. Lei 58. színes box I. oszt. Lei 80. II. oszt. Lei 71. III. oszt. Lei 62. Többi gyárak árai. Monopol Rendorf stb. I. oszt. Lei 60. II. oszt. Lei 58 III. oszt. Lei 56.

a fost motivată prin acea susținere că piața nu poate fi curățată oin cauza mărfurilor expuse ale olarilor. Insa dacă luăm în considerare că țaranii își vând mărfurilor înainte de masă și pot face, deci cumpărături numai după masă, vom putea ușor înțelege ce mari daune va cauza aceasta măsură meseriașilor olari. Meseriașii interesați încearcă să lupte împotriva acestei măsurii prin organizația lor profesională, căci aceasta măsură îi atinge pe toți într'un mod foarte simțitor.

— **CĂLĂTORII POT LUA CU SINE DEVIZE ÎN VALOARE DE ZECE MII DE LEI.** In conformitate cu cele mai noi dispozițiuni ale Băncii Naționale toți aceia, cari pleacă în străinătate pot lua cu sine devize în valoare de zece mii de Lei, fără a fi obligați să adeverească originea acestor devize. Pentru aceasta e necesară însă și aprobarea Băncii Naționale și suma respectivă trebuie înregistrată în pașaport. In caz că deviza, pe care ar vrea s'o ia cu sine călătorul, ar întrece suma de zece mii lei, e obligat să adeverească originea devizelor.

— **TÂRG DE MOSTRE LA ORADEA.** Hala Comercială din Oradea va aranja în luna August un târg de mostre de mare anvergură, la care vor participa nu numai industriile casnice, mici și mari din țară, dar for îi expuse și produsele fabricilor mai mari din străinătate. Târgul de mostre va ține două săptămâni și va începe în ziua de 20 August. Târgul se va deschide de către dl. Valer Pop, ministrul Industriei.

— **PREȚURILE PIETEI FIERULUI:** Sului (sferice sau cubice) până la lățimea de 40 mm., precum și fierul plat până la lățimea de 60 mm. preț de bază lei 12.90. Toate felurile de fier, precum și fierul indigen modelat preț de baza lei 13.40.

— **IAR S'A SCUMPIȚ FIERUL.** Carțul fierului a urcat decurând prețul fierului de beton dela 12.20 la 13 lei. Scumpirea a fost motivată prin faptul că și prețul materiilor prime din străinătate s'a scumpit.

POȘTA REDACȚIEI.

K. G. TÂRGU-MUREȘ. Cu părere de rău trebuie să vă anunțăm că nu va putem publica articolul. In cazul că veți preluca articolul și acesta nu va mai avea tendințe politice, vi-l vom publica cu mare plăcere.

C. V. CLUJ. Articolul a sosit cam târziu. Il vom publica în numărul viitor.

S. I. ORADEA. 1. Dacă și Comisia de Apel a aprobat urcarea impozitului Dvs., puteți înainta recurs la Tribunal, respective la Curtea de Apel. Recursul e scutit de timbru. 2. Nu sunteți obligați a plăti amenzile Casei de Asigurări, cari datează dinaintea de 1933. A apărut pe atunci o ordonanță despre aceasta. 3. Articolul vi-l-am publicat la rubrica respectivă.

INFORMAȚIUNI

LA CLUJ S'A INFIINȚAT O NOUĂ ASOCIAȚIE A BĂRBIERILOR. Se știe că Sindicatul Bărbierilor și-a dobândit nu de mult personalitatea juridică și și-a început decurând activitatea. In decursul ultimelor luni această unitate a început să slăbească, fapt, care a dus în sfârșit la ieșirea din cadrele Sindicatului a unei fracțiuni destul de mari, care a înființat acum o nouă asociație.

— **ȘEDINȚA CAMEREI DE INDUSTRIE.** Camera de Industrie și Comerț a ținut o ședință într'una din zilele trecute. La ordinea de zi au rolat următoarele: raportul comitetului de conducere, problema impunerilor fiscale, doleanțe în legătură cu întreprinderea de reclame a orașului, bugetul pe exercițiul 1937—38, chestiunea vizitării expoziției din Paris (pe baza propunerii d-lui M. Rózsa), apoi raport asupra activității din 1936—37.

— **ADUNAREA GENERALĂ A CAMEREI DE MUNCĂ.** Camera de Muncă din Cluj și-a ținut adunarea generală în ziua de 27 Iunie. Raportul secretarului a expus în mod detaliat activitatea din acest an a Camerei de Muncă și a expus pe larg toate planurile pentru viitor. Camera de Muncă a desfășurat o largă activitate: a acordat numeroase burse pentru ucenici, întreține o colonie de vară și finanțează școale de ucenici etc.

— **DOI MINIȘTRII VOR PARTICIPA LA ADUNAREA DIN SATU-MARE A PATRONILOR DIN INDUSTRIA ALIMENTARĂ.** Uniunea patronilor din industria alimentară a decis cu ocazia ultimei sale adunări din Capitala să-și țină următoarea ședință în zilele de 15—16 August la Satu-Mare. Această decizie a fost aprobată și de Ministerul Industriei. Conducerea sindicatului a ținut la conferința din Satu-Mare pe doinnii Miniștrii al Industriei și al Finanțelor, deoarece cu ocazia aceasta se vor debate chestiuni de mare însemnătate.

— **COMERCIANȚII ȘI INDUSTRIAȘII SUNT OBLIGAȚI SĂ ȚINĂ REGISTRE SPECIALE PENTRU OPERAȚIILE DE DEVIZE.** Ministerul de Finanțe a modificat printr'un decret legea devizelor în sensul propunerii Băncii Naționale. In conformitate cu această modificare, acei comercianți, cari se ocupă cu operații, cari pretind plăți în devize, sunt obligați să țină registre speciale pentru toate operațiile de devize. Nerespectarea acestei dispozițiuni atrage după sine pedepsele cuprinse în lege.

— **DOLEANȚELE OLARILOR.** Comisia Interimară a municipiului a interzis ca meseriașii olari să-și mai vândă mărfurile pe piață după ora 2 p. m. în zilele de Luni și Joi. Aceasta măsură

H I R E I K

AZ IPAKAMARA GYÜLÉSE. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara az elmúlt napokban tartotta gyűlését. Napirenden szerepeltek többek között: a vezetőség jelentése, az adókövetések kérdése, a városi reklám-vállalat elleni panaszok, az 1937—38 évi költségvetés, Rózsa Mór előterjesztése alapján a párisi kiállítás meglátogatása valamint az 1936—37 évi jelentés.

A MUNKAKAMARA KÖZGYÜLÉSE. A kolozsvári munkakamara június hó 27-én tartotta közgyűlését. A gyűlésen a titkári jelentés számolt be részletesen a munkakamara egy évi ténykedéséről, valamint részletesen ismertette a pénzügyi jelentés, hogy ösztöndíjakra, nyaraltatási akciókra, tanonciskolák részére stb. milyen összegeket fordítottak.

50 SZÁZALÉKOS VASUTI KEDVEZMÉNY A SZATMÁRI MINTAVÁSÁR LÁTOGATÓINAK. Augusztus 15-én kezdődik meg a szatmári mintavásár, melyet a kereskedelmi és iparkamara rendez. A kiállítás alkamából a CFR ugy oda, mint a visszautazásnál 50 százalékos menetdíjkedvezményt engedélyezett, míg a kiállított áruk visszaszállításánál 75 százalék fuvardíjkedvezményt ad.

EMLEKEDT A VILÁG CINKÉSZLETE. Amsterdamból jelentik: A legutóbbi kimutatási adatok szerint a látható cinkkészletet június végén 22.439 tonnát érnek el. Anglia készlete 3456 tonnáról 3788 tonnára emelkedett. Ezzel szemben az Egyesült Államokban a készletek bizonyos csökkenést mutatnak. Az Egyesült Államok készletének csökkenését munkanehezségekkel magyarázzák.

KÉT MINISZTER JELENIK MEG AZ ÉLELMEZÉSI IPARI MUNKAADÓK SZATMÁRI ÉRTEKEZLETÉN. Az élelmезési ipari munkaadók szövetsége legutóbbi fővárosi közgyűlésén elhatározta, hogy a folyó évi értekezletet augusztus 15 és 16-án Szatmáron tartja meg. A közgyűlés határozatát az iparügyi minisztérium is jóváhagyta. A szindikátus vezetősége elérte azt is, hogy szatmári nagygyűlésükön, ahol nagyon fontos szakmai kérdéseket kell megvitatni, megjelenik a pénzügyminiszter, valamint a munkaügyi miniszter is.

MINTAVÁSÁR ORADEA-NAGYVÁRADON. A Kereskedelmi Csarnok augusztus hónapban nagyarányú mintavásárt rendez, amelyen nemcsak a belföldi nagy-, kis- és háziipart vonultatja fel, hanem bemutatja ez alkalommal a belföldi nagy gyárak termelvényeit is. Az árumintavásár augusztus 20-án veszi kezdetét és két hétig tart. A vásárt Pop Valér iparügyi miniszter nyitja meg.

UJ BORBÉLY EGYESÜLET ALAKULT KOLOZSVÁRON. Mint ismeretes a borbély szindikátus nemrégiben nyerte el jogiszemélyiségét s kezdte meg működését. Az utóbbi hónapokban azonban az egység a borbélyiparosok körében bomlani kezdett, mely végül is oda vezetett, hogy egy jelentős csoport kiváltott a szindikátus kötelékéből és új egyesületet alakított.

A FAZEKAS IPAR SÉRELME. A városi tanács rendeletileg megtiltotta a fazekas iparosoknak, hogy áruikat hétfőn és csütörtökön d. u. 2 órán túl a város piacán árúsihassák. A rendeletet azzal indokolják, hogy a köztisztaság fenntartása a fazekasok áru miatt mind-ezideig nagy nehézségekbe ütközött. Ha azonban tekintetbe vesszük azt, hogy a falusiak többsége, mivel áruit a délelőtti órákban adja el, csak délután vásárolhat, érthetővé válik, hogy milyen óriási veszteséget jelent ez a fazekas iparra nézve. Az érdekelt fazekas iparosok egyesületük útján fognak jogorvoslást szerezni sérelmeikre, mert az új rendelkezés valamennyiüket existenciájukban érinti súlyosan.

TIZEZER LEJ ÉRTÉKŰ VALUTÁT VIHETNEK MAGUKKAL A KÜLFÖLDRE UTAZÓK. A Banca Națională legújabb rendelkezése szerint, az utasok a jegybank jóváhagyásával személyenként 10.000 lej értékig terjedő valutát vihetnek ki magukkal anélkül, hogy bizonyítaniok kellene a valuta eredetét. A kivételhez azonban szükséges a Banca Națională jóváhagyása és be kell jegyezni az utlevélbe a kivitt valutamennyiséget. Az esetben, ha 10.000 lej értékűnél nagyobb összegű valutát akar kivinni az utas, igazolnia kell a valuta eredetét.

A DEVIZAÜGYLETEKRŐL KÜLÖN KÖNYVET KELL VEZETNIÖK A KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK. A pénzügyminisztérium a Banca Națională javaslatára rendelet-törvény útján módosította a deviza-törvényt. Eszerint azok a kereskedők, akik olyan ügyletekkel foglalkoznak, amelyek deviza fizetéseket igényelnek, kötelesek speciális és irattellekkel ellátott könyveket vezetni bármilyen külföldi fizetési eszközzel kapcsolatos ügyleteikről. Ezeknek az intézkedéseknek be nem tartását a devizatörvényben előírt büntetésekkel sújtják.

ȘTEFAN

BÁNYAI

ISTVÁN

LACATUS — LAKATOS

CLUJ

STR. BABA NOVAC No. 8.

Albert Mészáros

Pielărie — Bőrkereskedése

Cluj, Str. Regina Maria 12.

A CFR vasipari nyersanyagok és félgyártmányok szállítási tarifájának emelését tervezi. A kormány, amint ismeretes, a közszükségleti cikkek olcsóbitása céljából a szállítási tarifa csökkentését határozta el, amit a CFR végre is hajtott. Ugyanakkor azonban, amidőn a kormány minden eszközzel az árak leépítésére törekszik, a CFR több vasipari félgyártmány szállítási tarifájának emelését tervezi. Értesüléseink szerint, a vas- és acélfélgyártmányok szállítási tarifáját 12 százalékkal, az ócskavas és vashulladék tarifáját pedig 33 százalékkal akarja emelni a CFR. Ha a tervezett emelést valóban végre hajtják, úgy a vasipari termékek, illetőleg termelés újabb drágulásával kell számolni.

ISMÉT EMELTÉK A VASÁRAKAT. A vaskartell a betonvas árát a napokban 12.20 leiről kilónként 13 leire emelt. Az áremelést azzal indokolják, hogy a külföldi nyersanyag is drágult. A vaspiac árai: Rudvas (gömb és négyszet) 40 mm. szélességig, valamint lapos vas 60 mm. szélességig alapár Lei 12.90. Minden más anyag ugyazintén belföldi idomvas alapár Lei 13.40.

Keresünk:

- 1 drb. Galvandynamót 12 Volt, 100—150 amperig.
- 1 drb. Galvandynamót 10—15 Volt 50 amperig.
- 1 drb. Exenderprés kézi meghajtásra 200 mm.-es főrő asztallal.
- 1 drb. benzín, petroleum, vagy szívógázmotor 50—70 HP.

Cim a kiadóhivatalban.

Eladó:

- 1 drb. Esztergapad 110 cm. csucstávolság 40 cm. csucs magasság, prizmás. Lei 35.000
- 1 drb. Villamos kályha 220 Volt 1500 Watt (Bergmann)
- Vegyes gőzcsapok, öntöttvas és réz 4°—1/2°—ig.
- 200 m. Gázcső 2"

Cim a kiadóhivatalban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. I. Kolozsvár. Dolgozza át cikkét mellőze belőle a politikát. Nagyon szívesen közöljük.

B. M. Huedin. Nem azonos. A lap kiadótulajdonosa és felelősszerkesztője maga is kisiparos, foglalkozásra nézve nyomdász.

D. L. Tg. Mureș. Kéziratát köszönjük. Kissé későn kaptuk, csak a jövő számban közölhetjük. Kivánsága szerint a szakrovatban.

B. H. Oradea. Szeptember-októberi számunkban jönnek le, szabó-, asztalos-, cipész-, borbély- és fémipari szakcikkek rajzokkal.

M. Abraham
Tinichigiu-Bádógos

CLUJ
Str. Baba Novac 12
Telefon 20-92

Keresünk:

öntött ócska, vasat
vagon tételben, vö-
rös- és sárga ócska
rezet és lágy ólmot
métermázsanként.

Ajánlatokat, ármegjelöléssel a kiadóhivatalba kérünk

FIGYELEM!

MEGKEZDÖDÖTT A

14.IK

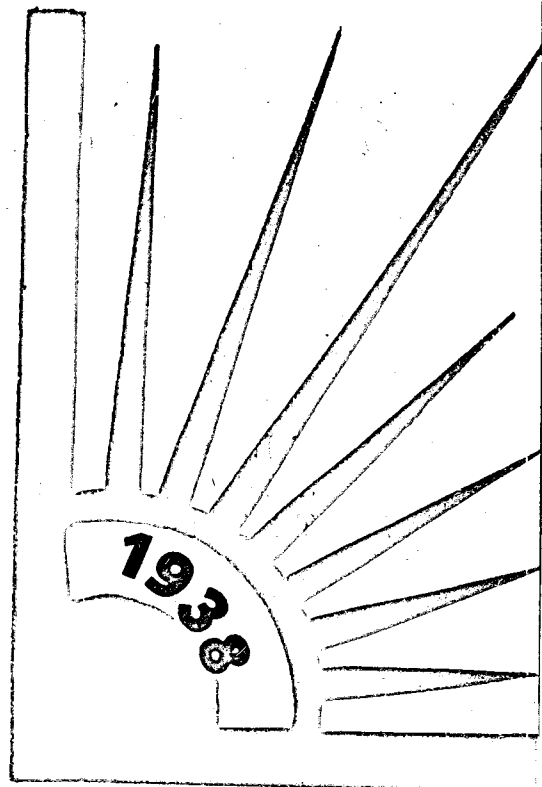
SORSJÁTEK

NÉGY HÓNAPON ÁT 179.742 NYEREMÉNY 412.282.200 LEI
ÉRTÉKBEN. 200 LEIVEL NYERHET EGY MILLIÓT

HUZÁS
MINDEN HÓNAP
15-ÉN

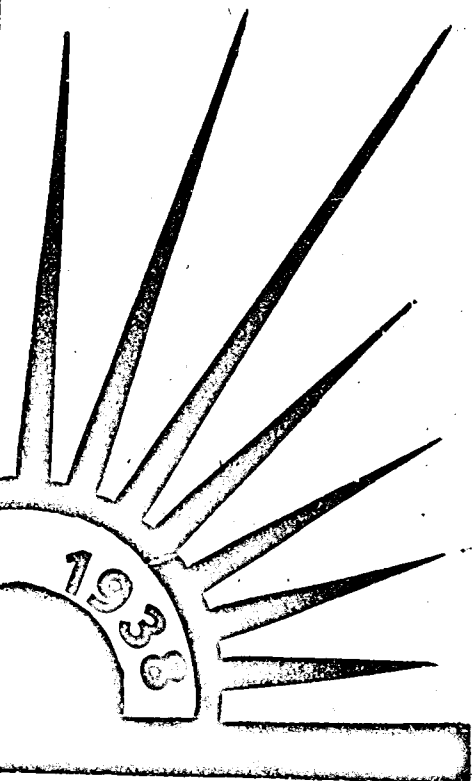
RECLAMIA

LETUL COMERTULUI! CEA MAI EFTINĂ ȘI CEA MAI VALOROASĂ RECLAMIA
 E CALENDARUL TOATE FELURILE DE CALENDARE PE ANUL 1938 SE
 PROCURA ÎN CEA MAI FROMOASĂ EXECUȚIE, ATÂT CALENDARE DE
 FAL, DE MASĂ, CÂT ȘI MULTE FELURI DE CALENDARE DE BUZUNAR LA
 PRINDEREA DE CALENDARE »ORIENT« CLUJ. STR. IULIU MANIU No. 8.

2 Dum. P. Silvestru	Vasárnap Jézus sz. neve Sonntag Makarjus	
3 Luni Pr. Malachi	Hétfő Genoveva Montag Genoveva	
4 Marți 70 Ap. Sinod	Kedd Titusz pk. Dienstag Hl. Titus	
5 Mierc. M. Teopent	Szerda Simion Mittwoch Telesfor	
6 Joi Botez. Dom.	Csütörtök Vizkereszt Donnerst. Hl. 3 Könige	Sărb. legăh Törv. munkasz. Gesetzl. Feiertag
7 Vineri St. Ioan Bot.	Péntek Lucian vt. Freitag Valentir.	Sărb. relig. Egyházi ünnep Kirchl. Feiertag
8 Sâmb. C. George	Szombat Szevér Samstag Hl. Severin	26 T. Vueru

1938 Ianuarie 31 zile Săpt. 2

RECLAMIA

AZ ÜZLET LELKE! LEGOLCSÓBB ÉS LEGÉRTÉKESEBB REKLÁM A NAP
 MINDENFÉLE NAPTÁRAK AZ 1938 ÉVRE LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGTÖKÉLT
 SEBB KIVITELBEN BESZEREZHETŐK, UGYMINT FALI, ASZTALI, ELŐJEGY
 IRODAI ÉS TÖBBFÉLE ZSEBNAPTÁRAK MEGRENDELHETŐK AZ »ORI
 KÖNYVNYOMDA ÉS NAPTÁR KIADÓVÁLLALATNÁL CLUJ, STR. IULIU MAN